

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės
SANDAROS Organas

Entered as Second-Class matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

No. 21

South Boston, Mass., Gegužio (May) 24 d. 1918 m.

Metai V.

SUSIRINKIMAS

9-tos kuopos ALTS., Cambridge, Mass. susirinkimas bus gegužio 23 d. (ketverge), 1918 m., svetainėje po numeriu 875 Cambridge st., prasidės 7:30 v. v.

Visi nariai ir pritarėjai ateikite. Delegatai iš N. Angl. suvažiavimo praneškas nutarta ir kaip suvažiavimas ėjo. Atsiveskite naujų narių.

Pritarianti ir norinti įstoti į Sandarą, ateikite į salę.

Kuopos Valdyba.

Karės žinios.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on May 22, as required by the act of October 6, 1917.

NUGALETI VOKIEČIAI TIES KEMMEL.

Ir vėl francuzai atmušė vokiečius atgal ir labai pavojingoje vietoje. Mušiuose prie Loce apie dvi mylios klonyje nuo kalno Kemmel ir Scherpenberg vokiečiai atstumti į senesnius pozicijas ir labai pataisyta alijantų gynimosi pozicija prie Flemish kalnelių. Paimta apie 400 belaisvių ir daug karės medžiagos ir pabuklų.

Australiečiai pasivarė Ancre klonyje, žemiau Albert.

Kaip kur smarkus artileriniai mušiai išilgai frontą eina ir ypatingai smarkus prie Hanard ir į pietus nuo Avre, Amiens. Vokiečiai taipgi praneša apie artilerijos mušius prie kalno Kemmel.

Netoli Rheims'o gen. Petain'o kariuomenė, smarkiu mušiu persikirto lig trečios vokiečių linijos.

Italai laikosi savo frontuose gerai.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on May 22, as required by the act of October 6, 1917.

200,000 IŠVAŽIUOJA GEGUŽYJE Į FRANCIJĄ.

Birželyje išvažiavo 250,000 vyrų daugiau.

Apie Kalėdas manoma turėti Francijoje 2,000,000 vyrų.

Washington'as buvo uždraudęs lig šiol skelbti išvežamų vyrų skaičių į Franciją, bet dabar jau leido, nes iš to nemato didelio pavojaus tautai.

Dabar manoma, kad pervežimas vyrų į Franciją gana spartus ir ši mėnesį sieks apie 200,000. Išsiuntimo dalykai vis gerėja ir sekančią mėnesį jau daug, bent 250,000 išsiųsta galės būti.

Jau plenas užbaigtas ir sulig jo turės išvežti (dedamos pastangos), kad birželyje į Franciją ir Britaniją išvežtų 250,000.

Išviso apie Kalėdas busių "over there" apie 2,000,000, ir didžiama iš jų bus trenčėse, o kiti lavinimo stovyklose.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on May 22, as required by the act of October 6, 1917.

RUSAI PAĖMĖ PETROVSK.

Iš Amsterdamo sako, kad rusų bolševikų kariuomenė paėmė Petrovską prie Kaspijų jūrės, apie 200 mylių nuo Baku miesto į šiaurę.

Iš Maskvos praneša, kad gen. Kornilov, buvęs rusų kariuomenės vadas, užmuštas mūšyje su Tarybų kariuomene prie Ekaterinodaro ir jo armija iš 10,000 nugalėta ir atsitraukti turėjo.

Finlandijos miestas Abo paimtas vokiečių ir vokiečiai visur atarstus rusus suėmė kaip belaisvius.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on May 22, as required by the act of October 6, 1917.

ITALAI PAĖMĖ AUSTRŲ TRANŠES PRIE JURŲ.

Iš vyriausios stovyklos atėjo žinios, kad vokiečių patrolės atmuštos tarpe Adige ir Astico. Prie Capo Sile italai paėmė dalį tranšių ir patį jose įsitaisė.

Tvirtos prieš atakos atmuštos, suimta 31 belaisvis ir apie 100 šautuvų, 4 kulksvaidžiai ir karės medžiagos paimta.

Italų lakstytuvai išmetė apie 80 tonų bombų ir 8 vokiečių orlaivius numušė.

Albanijoje jau pasiekė Cerevoda - Ostrovica linijos ir priešas tame fronte smarkiai spaudžiamas.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on May 22, as required by the act of October 6, 1917.

AMERIKONŲ ŽUVO.

Ligi gegužio 21 d. 1918,	
Žuvo mušiuose	555
Žuvo nuo akcidentų	248
Žuvo nuo ligų	1068
Žuvo nuo žaizdų	269
Žuvo iš kitų priežaščių	75
Žuvo jūrėse	240
Žuvo civiliių	7
Išviso žuvusių	2404
Sužeistų	3391
Suimtų	61
Prapuolusių	237
Išviso	3987
Viso žuvusių	6393

SU SEKANČIU "DRAFTU", kuris prasidės 25 d. geg., yra daug šaukiama ir So. Bostono lietuvių į ka-

riuomenę. Tarpe jų yra šaukiamas ir p. J. Repšys, pradėjęs lankyti Liet. Muz. Konservatoriją (dainavimo skyrių). Jis buvo vienas iš rimtesnių vietinių liet. socialistų.

Report.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on May 22, as required by the act of October 6, 1917.

22 VOKIEČIŲ GENEROLAS ŽUVO.

Ailjantai paėmė viršenybę ore.

Intenrn. News Service praneša, kad Vokiečių 22 generolai, pulkų vadovai, žuvo nuo to laiko, kaip vokiečiai pradėjo savo ofensyvą vakaruose. Vokiečių pulkų vadai buvo laipsnio Brigadyrų - generolų britų armijoje. Pranešimas taipgi sako, kad nuo kovo 21 d. 90 naujų vokiečių viršenybę ore buvo viršui vokiečių linijų ir reiška, kad alijantai paėmė viršenybę ore.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on May 22, as required by the act of October 6, 1917.

NUSKANDYTAS LAIVAS.

Amerikos laivas William Rockefeller nuskeno jūrėse, kaip praneša į Washingtoną. Kol kas platesnių žinių nėra, bet spėjama, kad žuvo žmonių ant jo.

PROF. MASARYK BOSTONE.

Amerikonų unitarų d. jos 93 metų sukaktuvių dienos 93 metų sukaktuvių dienoje kalbės ir prof. Masaryk, bohemos. Jis dar visai neseniai atvyko iš savo tėvynės ir buvo nariu Austrijos parlamento; bet jis dalyvavo čekų judėjime del ne prigulmybės; dabar jis yra nuteistas mirtin ir jau į Austriją negali grįžti.

Jau 10 metų suėjo kaip Masaryk buvo Bostone ir dalyvavo unitarų vadų tarp tautinėje konferencijoje.

DR. MAX NORDRU LAISKAS.

(oficialis).

Dr. Max Nordau yra taktininkams užjaučiantis. Laiškas rašytas anglų kalba ir atsako į ketletą griežtų apie karę klausimų, laiško autoriui vieno jo Amerikoje draugo pastatyto. Rašytojas duoda sutraukoj tolimas ir nesenas Didžiosios karės priežastis.

"Pavelykit man atsakyti į Jusų klausimus sulyg geriausios mano išgalės ir tokio pat tvarkoj, kokioj klausimai man pasta tyti buvo.

1. Tiesiog baisy, kad tokiuose, kaip Jusų, augšto išmikliu protoose, taip rimtai ir neatlaidžiai prie tiesos prieiti pastangas darančiuose, vis dar gali

buti vietos nors mažiausiai abejonei apie tai, kas yra atsakomu už pasaulio nelaimę, tą didžiausią prasižengimą, kokis tik žmonių istorioj užrašytas buvo. Ir tai po visų oficialių ir kitokių dokumentų, laike paskutinių trijų metų atidengtų ir paskelbtų. Tai varo į nusiminimą, pamatinius apie teisybės pajėgumą, protavimo pasiekti, ir teisingas sąžines pertikrinti.

Tiesioginė karės priežastim buvo Vokietijos militarės ir aristokratinės klesos noras karę turėti. Vokietija paskelbė Rusijai karę po paikių priekabių — Rusijos armijos mobilizaciją, paliepta idioto caro, veik tuo pat laiku paliepimą jam atmainant; jo įsakymas, vienok, nebuvo išpildytas suktaus ir vagiliaujančio karės ministerio. O ant Prancuzijos — su bėgėdyse, buk prancuzų orlaivininkai mėtė bombas ant Nurnbergo (tai buvo begėdingas išmislas, tiksliai subabrikuotas) ir buk prancuzų oficeriai autočioji pirklaujančios ir išdirbyste užsiimančios vidurinės klesos galė, turtingumas ir intekmė, o nepriklausomybės dvasios skver mobiliais ir Belgiją važiuo (kas buvo vaikiškai asiliškas išradimas).

Viešpataujančios Vokietijos klesos norėjo, reikalo karės, kad tuo budu sustiprinti savo poziciją, kuriai gresė pavojumi augan bimasis į darbo, žmones. Austrija turi būti apskusta už sužadimą mažos Serbijos žemu baigščios pikčiurnos budu, bet ji gali teisintis susidarusiomis aplinkybėmis, kad paskutiniame momente ji parodė pasiryžimą rietenas arbitracijai pavesti.

Tolimesnė karės priežastim buvo oficialės Rusijos užkariavimo godumas, noras Konstantinopolį pasigauti ir Balkanų valstijas pasivergti — tų smaugi-mas reiške Austrija ir jos į šmōtus sudraskymą; taipgi Prancuzijos tarifo politiką, kuri stovėjo ant kelio teisėtoms vokiškų eksportuojančių pirklių pastangoms, ir su laiku padarė iš jų pan-germanistus ir fanatiškus rėmėjus uniformose vokiškų ugnies rikių. Istorija gi kaltins vien Vokietiją, nenutarinamai ją užkleimuojuant.

2. Suvienytų Valstijų karėn įsimaišymas, ant laimės, ją prailgins. Karės sutrumpinimas but reiškes alijantų nugalėjimą ir galutiną kaltybės ir negarbės pergale. Tik Amerikai reikalinga laiko prisirengti ir prirengti jos triškinančias pajėgas priešui ant kailio išbandyti.

3. Amerikos karės dalies ant savęs pasiėmimas ir moralis iš to atspindis į busimą jos istorijos evoliuciją — dabartiniu laiku tai atspėti reišktų pranašavimą; aš neturiu dovanos žinoti dalykų, kurie ateityje įvyks.

4. Rusija galutinai paliovė buti, kaip politinė vienata. Ji nie-d ja nebuvo. Ji vientik taip atrodė — pasidėkojant jos biurokratijai ir jos pavergtų gyventojų atbukusiam nepaisymui. Anarchija, vienok, negali pirkibiti. Ji turės padaryti vietos naujai organizacijai. Jeigu apšvietoms Rusijos klesoms pavyks už viešpatauti ant plėšikų, vagių, idiotiškų storživių ir nuo darbo išsisukinjančių tinginių minios,

jos atras, be abejonės, pusiau nepriklausomų respublikų skaičių, susijungusių bendros konstitucijos ryšiais, ko tai panašaus kopija į Amerikos Uniją ar Šveicarų Kantonų Federaciją.

Stebuklingas zionistų reikalų pakripimas jokiū budu nėra mano nuopelnu. Aš esu giliai sujudintu ir dėkingu liudininku vieno iš didžiū istorijos stebuklų.

Tikėkite man, Jusų ištikimas, (parašas) Dr. Max Nordau."

Pastaba: — Rašytojas gimė Budapešte, 1849 metais, ir gyveno Paryžiuje nuo 1878 metu. Jis buvo ištremtas Ispanijon karės pradžioj. Iš gimimo jis yra žydas ir pradžioje gydytojas iš profesijos. Jo knyga "Aplinkybių Melai" Austrijoj uždrausta.

IŠ TMD. SUSIVAZIAVIMO

Begalo svarbus TMD. susivaziavimas. buvo. Susivaziavimas priešseiminis. todėl ir parengimai atsakanti padaryti.

Čia š-kartą trumpai tik paminėsimė, kaip kurias rezoliucijas ir nutarimus, o platesnis aprašymas bus kitame numeryje.

1) Kad seimas įvestų referendumą Centro Valdybos rinkimui. (Šitą sumanymą paduoda net dvi kuopos 81 ir 85).

2) Kad apskričio ir kuopų knygiai gautų knygas platinimui komisian. (Išanksto pinigų neužmokant, bet po išpardavimo).

3) Kad TMD. seimas nuskiurtų šimtą (\$100) kas metas garsinimams knygų ir kad garsinimų keliu plintų knygas, o ne sklepia laikytų.

4) Kad TMD. leistų knygas tris mėnesiai vieną knygą ir nerečiau ir kad nebūtų suvilimų. (Dabar, mat, prižada knygą išleisti, ir net už metų laiko vėliau išpildo).

5) Kad būtų leidžiama bent į du metu viena knyga anglų kalboje, paskiriama priaugančiai jaunuomenei Amerikoje. (Iš istorijos, literatūros ir t. p.).

6) Kad TMD. pasirupintų moksleivių šelpimu ir tam tikslui įsteigtų fondą moksleiviams šelpiti ir pakeltų 5 ar 10 c. nario mokesčių, kuris turėtų būti mokamas ne kad iš loskos, bet kaip prideranti mokeskis. (Yra prie SLA. našlaičių fondas).

7) Kad Centro Valdyba užėmus vietas pati pildytų, o ne svetimiems darbą pavestų, kaip yra padaręs P. Norkus.

8) Kad Seimas įsteigtų TMD. nuolatinį ofisą ir jamė užlaikytų žmogų ir tam

reikalui seimas paskirtų \$1,200.

Šitą nutarimą rėmė tuo: a) kad alga mokama redaktoriui, sekretoriui, knygiui,

b) apšvietos komisijai skiriamus \$500,

c) kad dar išmokama extra už korektų skaitymus, visokius patarnavimus ir t. p.,

d) apmokama renda už knygų laikymą,

tai šias visas sumas sutraukus vienon bendron, būtų apie \$1000, arba ir daugiau ir papildžius šitą sumą išigyttume žmogų, kuris rupintųsi vien TMD. reikalais, atliktų redaktoriaus, sekretoriaus ir k. darbus, parengtų prelekcijas ir t. p. nuvaziavęs paskaitytų, agitacijai padirbti ir žodžiu, tai būtų žmogus, kuris visuomet trustų apie TMD.

9) Kad ofisas būtų įsteigtas prie SLA. raštinės, arba jeigu nebūtų galima ten, tai prie Sandaros raštinės.

10) Buvo atsiliepta į "Tėvynėje" pakeltą klausimą del steigimo knygynų organizacijos ir N. Angl. Ap. T. MD. nariai, mano, kad reikėtų esančius knygynus sujungti su TMD. ir TMD. tik sluose yra steigti knygynus, kur reikia kuopos gali įsteigti knygyną.

11) Kad įsteigtų prie TMD. archyvą — muzėjų lietuvių raštų ir kitomis kalbomis, rankų darbų, dailės įvairių dirbinių ir t. p. rankių, ir taipgi sudaryti rankius seniausių raštų, Amer. Prusuose ir k. išėjusių laikraščių, kuriuos paskui perduotų Liet. Muzėjui Vilniuje.

12) Nutarta, kad TMD. organu būtų parinktas visuomeniškas laikraštis.

13) N. Angl. TMD. Aps. nutarė, kad TMD. seimas išneštų rezoliuciją del lietuvių kalbos mokymo viešose mokyklose, ir įduotų švietimo departmentui Washingtone ir toje rezoliucijoje pareikalauti:

a) kad valdžio mokyklose, kur vaikų lietuvių didžiūma, kad būtų įvestos pamokos lietuvių kalbos, istorijos ir literatūros ir t. p.

Įduoti klebonams parapijinių mokyklų, kad lietuvių parapijinėse mokyklose taipgi būtų įvesta rimtos lietuvių kalbos, istorijos, geogra-fijos, literatūros pamokos ir kad vaikai nebūtų vedami prie užmiršimo savo tėvų kalbos.

Tiek tai svarbesnių nutarimų buvo padaryta suvaziavime.

A.L.T. Sandaros Reikalai.

PROTOKOLAS
N. ANGL. ALTS. APSKRIČIO SUSIVAŽIAVIMO, IVYKUSIO GEGUŽIO 19d. 1918, SO. BOSTON, MASS.

Susirinkimas prasidėjo 10 v. ryte. K. Jurgeliunas atidarė susirinkimą. Atidarydamas paskyrė J. Strimaitį ir J. Pečiulį peržiūrėjimui mandatų. Priėmus mandatus pasirodė esą nuo šių kuopų delegatų:

12 kp. iš Lawrence, Mass. J. Žukauskas, J. Sekevičius ir P. Biliunas.

Nuo 24 kp. Montello, Mass. B. Juodris, A. Vaitkus ir A. Čižauskas.

Nuo ALTS. 9 kp. iš Cambridge: K. Sidabras, J. Var-seckas, A. Bartkevičius.

Nuo ALTS. 38 kp., Salem: T. Eugonis, J. Plagas, P. Bakanauskas.

Nuo ALTS. 7 kp. Boston: S. Norkunas, St. Mockus, J. M. Pečiulis, J. Strimaitis, M. Biekša, A. Mokevičius, J. Palionis, J. Kazmauskas.

Nuo 40 kp. W. Lynn: J. Zidickas, J. Klimas.

Nuo 16 kp. iš Worcester, Mass.: M. J. Dulkė.

Iš Norwood, Mass.: P. Pėža.

Nuo N. Angl. Aspr. Valdybos: K. Jurgeliunas ir P. Kazlauskas.

Narių - svečių: A. P. Gabrėnas ir Denbin'as (studentas Massachusetts Technologijos), M. Geniotaitė, O. Liutkevičius.

Laikraščio korespondentas nuo "Tėvynės".

Po to nutarta:

a) kad nariai ne atstovai nuo tų kuopų, nuo kurių yrinčių atstovų, turi sprendžiamąjį balsą,

b) nariai nuo kuopų neturi atstovų, turi sprendžiamąjį balsą.

Po to buvo rinkimas suvažiavimo vedėjų:

a) pirmininku rinkta iš trijų kandidatų: J. Sekevičius, A. Čižauskas ir J. Palionis, ir balsavimo pasekmės buvo tokios: J. Sekevičius 10, A. Čižauskas 5, J. Palionis 2.

b) Sekretorijatas rinkta iš šių kandidatų: J. Strimaitis, J. Pečiulis, J. Eugonio, ir pasekmės balsavimo buvo tokios: J. Strimaitis 13, J. Pečiulis 1, Eugonis 4.

Poto kalbėjo N. Angl. apskričio pirmininkas, gerb. K. Jurgeliunas. Jis papasakojo apie priežastis, kurios privertė šaukti N. Angl. Apskričio suvažiavimo. Esančios tokios: kad pavarius smarkesnę agitaciją del organo; kad sutvirtinus veikimą N. Angl. Apskričioje.

Po jo kalba J. Strimaitis, jis nušviečia priežastis nesutikimų vidurinėje srovėje.

Kalbėjo J. Sekevičius (organizatorius). Jis nušviečia reikalą smarkesnio veikimo, nurodė, kad platinant knygelę "ALTS. pama tai ir programa" ir ragino

smarkiau dirbti, kad pakelt Sandarą ir palaikyti organą.

Apskričio pirmininkas užleidžia vietą išrinktamjam susirinkimo vedėjui, J. Sekevičiui ir sekretoriams J. Strimaitis ir T. Eugonis, taip gi užima vietas.

Protokolas del laiko stokos neskaitomas, nes buvo tilpęs laikraščiuose ir einama prie tolesnių darbų.

Seka raportai kuopų atstovų.

12-tos kp. atsovas Žukauskas pranešė, kad kuopa gyvena vidutiniai. Buvo stipstanti, bet kilti pradėjo. J. Biliunas pritarė jam. J. Sekevičius — sakė, kad kuopa rupinasi organo reikalu, sudėjo kiek pinigų. Kuopa turi 30 narių. Turėjo nupirkti "Ateities" Koop Bvės" šėrų.

24-tos kp. atstovai nurodė, kad kuopa gyvavo neblogai, bet paskui pradėjo pulti, o dabar vėl jau atgijo. Suaukavo arti 100 dol. organo nupirkimui, taipgi ateityje jau žadama bujoti. Taipgi duoda inėsimų:

1) Kad pertrauktų ant visados sebravimasi su klerikalais.

2) Kad apskritys veiktų daugiau.

9-tos kp. atstovai praneša, kad kuopa buvo suirus, bet dabar atsitašė ir mano energingai veikti ir padavė šiuos inėsimus:

1) Kad J. Strimaitis paliktų redaktorium.

2) Kad ALT. Sandara išspausdintų mokesčių knygeles.

3) Kad išleist ant išlaimėjimo kokį daiktą, kad organui padarius pinigų.

4) Kad atsikreiptų į biznierių per laiškus del aukų organui.

7-ta kp. pranešė, kad nėra ką daug nuveikus, del to, kad organizacijoje nebuvo sutarimo.

40-tos kp. atstovas praneša, kad kuopa silpna, nes nesiranda, kam veikti. Vienok mano keletas palaikyti ir norėtų, kad būtų —

parengtas maršrutas ir dažnai rengiamos prakalbos.

38-tos kuopos atstovas pranešė, kad kuopa tuo laiku negyvoja ir atsiskė mokėti mėnesines mokeskis po 25 centus.

16-ta kp. mažai ką gyvuoja. Rengė prakalbų. Pirmu kart kalbėjo Z. Jankauskas ir J. Strimaitis; antru kartu K. Norkus; visos gerai nusisekė. Trečiu kart kalbėjo vėla J. Strimaitis ir prirašėme prakalbų laiku 11 naujų narių. Beto rengėme koncertų: kurie davė deficitu. Paskutiniu kartu su W. L. Benu ir taipgi prakalbas ir kalbėjo Šimkus, kuris išsireiškė užgaunančiai, kaip kuriuos asmenis ir "Sandaroje" buvo reikalaujama

mų atšaukimo, bet mes Šimkų kviesdami jam nesakėme apie ką jis turi kalbėti ir atsakyti už jį negalime. Taipgi "Sandaron" atsiuntėme pateisinimą, bet netalpina.

"Sandaros" redaktorius klausiamas, kodel netalpino ir jis paaiškino, kad neteisingas atšaukimas, ir p. Dir sė patikrino, kad tą pat sakė Šimkus, bet jis neminėjo pavardžių. Po to patarta, kad kuopa praneštų, kad ji už Šimkus prakalbą neat-sako, ir ką jis sakė, tai Šimkui viską gražina.

Iš Norwood'o praneša, kad kuopa suiro delei neveikimo organizacijoje, bet manoma, kad bus galima atgaivinti.

Iš kitų kuopų nebuvo pranešimų ir apie jų gyvavimą jokios žinios nėra.

Kalbama apie agitaciją ir organo išpirkimą.

Vaitkus prašo paaiškinti Apskričio Valdybos apie agitaciją: kas yra daroma.

K. Jurgeliunas aiškina, kad sumanyta ALT. Sandaros Apšvietos savaitė N. Angl. apskričioje ir manoma, su vietos kalbėtojais, o gal dar Vitaitis pribus — pavar-tyti agitaciją. Šiandien vakare čionai yra prakalbos parengtos, o geguž. 28 d. nutarė rengti kuopa antru kar-tu. Iš kitų kuopų dar nesulaukta jokio atsakymo lig šiol. Beto daug nebuvo galima padaryti, nes sekretorius apleidęs seniai šį kraštą ir yra Floridoje (kariuomenėje), kiti vėl išvažinėję, todėl likosi ant vietos apie du žmonės iš Valdybos.

Kiti nurodo, kad vasaros metu prakalbos nepasisek-sia.

Įneša Palionis surengt keletą piknikų organo naudai ir tenai prakalbas su paaiškinimais ALTS. prog-ramo. Nutarta parengti ir Apskričio valdybai palikta susižinoti.

Beto parinkta žmonės iš kolonijų kurie tuo jau rupintys. — Iš Montello B. Juodris, iš Worcesterio — M. Dulkė, iš Norwoodo J. Pėža, iš Lawrence — J. Žukauskas.

Nutarta paregt maršrutas su prakalbomis.

K. Jurgeliunas įneša, kad kuopos surengtų vakarėlius (šeimyniškus ir k.) ir buvo priimta.

Kuopoms palikta sudaryti komitetus, kurių pareiga būtų organo palaikymu ir išpirkimu rupintis.

Apskričio išdininkas pribuvęs į susirinkimą šitoki praneša, kad izde turi \$11.85c.

Eita prie rinkimo valdybos. Išrinkta sekantieji:

K. Jurgeliunas — pirminin. J. Klimas — pagalbininku. A. Bartkevičius — prot raš. J. Žukauskas — fin. rašt. P. Kazlauskas — kasier.

Organizatoriai: J. Sekevičius, Lawrence, Mass., J. Balionis, Montello, Mass. M. Dulkė, Worcester, Mass.

SVARSTYTI ABELNI ORGANIZ. REIKALAI.

K. Jurgeliunas pranešė, kad tuojau reikia išmokėti už organą, kad kontraktas paliktų galėje \$400, o po to sekanti rata tukst. dol.

Bekalbant atrasti budai:

a) kuopos turi rupintis suradimu lėšų atmokėjimui, renkant aukas, taisant vakarus, prakalbas, organizaciją platinant (naujus narius prirašant).

A. Bortkevičius inėšė sumanytą, kad atsiųskti į pašalinius žmones, biznierių ir t. p., reikalaujant aukų. Rezoliucijų komisija pagaminno sekančią rezoliuciją, kuri priimta:

"N. Angl. Apskričio suvažiavimas nutarė, kad C. Valdyba išspausdintų atsišaukimus su paaiškinimais, reikale organo išpirkimo ir paprašytų aukų ir paskolų, kaip iš narių, taip ir iš biznierių ir kad aukos būtų sumokėtos į paskirtą laiką".

Svarstyta apie pertraukimą ryšių su klerikalais ir kaip tuomet, jeigu nepert-rauktų, žiūrėti į Taut. Tary-bą. Po ilgų ginčų, palikta sekančiam seimui dalyką iš-rišti.

Toliau kalbėta apie organo administracijos reikalus ir redakcijos. Visų pageidaut, kad prie organo atvažiuotų administracijon gerb. S. E. Vitaitis, Sandaros pirmininkas. Apie Redakciją kalbant, visi stovėjo už J. Strimaitį, kaipo redaktorių.

Toliau dar buvo kalbėta-si, kaip žiūrėti į užsipuldi-nėjimus "V. L." ir "Dirvos", bet paaiškėjus, kad mes siekiame prieš laisvės spaudos, ir varžyti protes-tais spaudą negalime, bet tuomet, suteikiame tokias teises ir organo redaktoriui; patįs-gi turime sek-ti ką kuris iš jų rašys ir spre-sime, kuris teisingas. Ir visi pritarė tam, kad užpuo-limai turi būti atkirsti ir organo redaktoriui suteikiama liuosybė (turi laikyti ALTS. principų ir skai-tytis su centraliais organais organizacijos).

Buvo tartasi kas link delegacijos Šveicarijon ir k. politikos dalykų, bet paves-ta redaktoriui ištirti gerai ir paskelbti visą teisybę.

P. S. Jau po susirinkimo gauta telegrama nuo Connecticutto Apskričio suvažiavimo, sveikinančioji N. Angl. Aps. Suvažiavimą:

"Velijame gerų pasekmių Naujosios Anglijos Apskričio Susivažiavimui. Connecticutos Apskričio Susivažiavimas".

Dar buvo kalbėta apie įvairius dalykus, kuriuose nutarimų nepadaryta.

Sekantis suvažiavimas nutarta laikyti Bostone.

Sumesta aukų organo nupirkimui \$31.10.

3'25 v. po pietų susirin-kimas užsidarė.

Pirm. J. Sekevičius. I Sekr. J. Strimaitis, II Sekr. T. Eugonis.

Iš Kuopų Gyvenimo.

CLIFFSIDE, N. J.
Iš ALT. Sandaros 45. kuopos gyvenimo.

...Kaslink mūsų ALT. Sandaros 45 kuopos Cliffside, tai turiu pasakyti, viskas taisosi. Anot tos patarlės nėra to blogo, kad neišeitų ant gero, taip ir pas mus. Pereitame susirinkime jau buvo narių pusėtinai prisirinkę ir visi užsi-mokėjo po 25 c., kaip dažino jom, kad Sandara nupirko organą. Visi linksmi, o labiausia aš pats. Kada pirmiau darbavausi vargais ne galais ir vis man sakydavo, "tai, kad nors laikraštį gau-tume". Vis raminau: "tik palaukite — gausime". Matomai mano pageidavimas ir mūsų narių išsipildė. Ir mūsų naujajai kuopelei yra linksma ir matomai bus geresnės pasekmės, kada turėsime nuosavą organą. Rupinamės surengimu prakalbų.

J. A. Karsokas, ALTS. 45 kp. pirm.

CLINTON, IND.
ALTS. 22 kp. reikalais.

Kaip tik aplaikėme labai linksma naujieną nuo mūsų Centro viršininkų, kad A. LT. Sandara įgijo nuosavą organą, tai mūsų apsnudusi 22 kuopa, tuojau griebėsi už darbo. Gegužio 12 d., pasi-darbavus mūsų sugabes-niems tautiečiams, buvo sušauktas kuopos susirinki-mas ir kai kurie mūsų nariai labai pradžiugo, kad ALTS. pradeda atsistoti ant tikrų pamatų. Didžiama narių užsimokėjo savo užvilktas mokeskis ir visi nariai sutiko mokėti naujai pakel-tas mokeskis.

Paskui, pirmininkaukiant Jonui Skinderiui, buvo plačiai paaiškinta "Sandaros" naudingumas, o labiausia svarbu dabar, kad organą savo įgijus.

Po to buvo išrinkti kuopos viršininkai: Jonas Skinderis — pirm., Adomas Kazakevičius — sekret., Marė Kaunienė — išdin., Edmun-das Kaunas — organizato-rius.

Mūsų kuopos sandariečiai labai pageidauja gero kalbėtojaus ir nori, kad Centras parupintų. Kalbėtojas reikalingas, kad padarius didesnį judėjimą vidurinėje srovėje, o tas labai pagelbėtų mūsų Sandarai bujoti.

Dar reikia pastebėti, kad iš mūsų kuopos pasitraukė keli nariai, kurie tik iš vardo priklausė prie ALTS., o ištikro buvo socialistų šalininkai. Delto mes esame labai linksmi, nes mūsų veikimas galės eiti ramiaus, o mes jų vietą užpildysime kelis kartus viršaus naujais nariais.

Tik, Sandariečiai, sustokime visi petįs į petį prie darbo, o mūsų garbinga A. LT. Sandarą padarysim mil-žinu. Mūsų priešai tik nusi-stabės ir ateis po mūsų vė-

luva ir padės kovoti už lais-vą ir neprigulmingą Lietu-vą.

Jonas Skinderis,
534 N. 7th st.,
Clinton, Ind.

SO. OMAHA, NEBR.

"Sandaros" administrac.: Gerbiamieji Tamstos:—

Aš aplaikiau 10 egzempl. "Sandaros" laikraščio, kur aš, kaip manau, delei pažiu-rėjimo ir praplatinimo tar-pe gerų tėvynainių. Ačių Jums už tai, kad mumis paklibinot. Mes iš savo pusės stengsimės kiek galėdami paremt jūsų norus ir visur ir visuomet patariame už-siprenumeruot "Sandarą" laikraštį. Net kuopą turime mirusią iš priežasties pirmiaus silpnai gyvavusios Sandaros organizacijos ir todėl, kad neturėjo savo organo. Taigi mes čia vėl gal-atgysime. Tik daug mūsų jaunimo išvažinėja, kiti kariuomenėn išeina. Taigi surinkti didesnį burį narių ir veikti sunku. Jeigu draugi-ja nesvarsto bėgančių reikalų ir neveikia, tai taipgi gyvi numirę.

Velijame Tamstoms geriausio pasisekimo ir ateityje mes visados busime su Jumis.

Vincas J. Sabaliauskas,
5418 So. 32 st.
So. Omaha, Nebr.

CAMBRIDGE, MASS.

Iš vietos ALTS. 9-tos kuopos gyvenimo.

(Rašoma Cent. Valdybai).

Malonėkite atleisti, kad ALTS. 9 kp. nepasirupino anksčiau prisiųsti sąrašą narių šiems metams. Kiek aš girdėjau, tai mūsų kuopa trusiasi, darbuojasi praplatinimui. Vienok suvėlavo del-to, kad virš minėta kuopa ne gavo laišku nei programų, nei blankų ir todėl užsilviko. Mat laišškai iš C. Valdybos buvo siunčiami mano vardu, žemiau pasirašiusios, o aš buvau apleidus Cambridge, Mass. ir buvau rezignavus iš kuopos, kad sandariečiai sutiko dalyvauti klerikalų seime (seimą šaukė abi srovės bendrai), kuris buvo New Yorke. Bet kaip kuopa išrinko naują šiems metams valdybą, tai aš pasiun-čiau laišką p. J. Sagevičiui ir jame sužymėjau naujos valdybos adresus, bet ir po to laišškai dar atėjo mano vardu. Todel kuopa ir po to negavo iš C. Valdybos jokių laišku nei siuntinių, ir jie ramiai laukė, kol įsigis Sandara savo organą.

Bet aš noriu pasakyti dar, kad naujoji kuopos valdyba pati nepasirupino su C. susižinoti. Taigi aš prasišalinusi iš kuopos apie ją pranešt ir su C. Valdyba susirašinėt negalėjau. Nors aš pirmiau ir-gi nedaug esu rašius, bet kuopos sekretorės pareigas išpildžiau.

Bet dabar užėmė vietas valdyboje žymūs veikėjai ir aš tikiuosi, kad jie pasiru-pins, kad 9-ta kuopa neatši-likis, susitvarkys ir augs.

Dabar aš gautus laiškus

visus perduosiu 9-tos kuopos valdybai. Taip-gi as tikiuosi grizti prie Sandaros, bet kur as apsistojau, tai Sandara labai silpna. Gal atgis laikui begant.

Su pagarba
A. J. Shumaniute,
26 Louise st.,
Worcester, Mass.

NEWARK, N. J.

Del organo "Sandaros".
Pasirodzius pirmam numeriui "Sandaros", vietos tautininkai igavo daugiau gyvumo. Geguzio 13 d. ALTS. 19 kp. susirinkime daug buvo kalbama kas link organo. Pakilus klausimui ar visi nariai priverstinai turi skaityti organa, nekuriu no rodė, kad priverstinas mokėjimas už organa atitrauks daug nariu nuo organizacijos. Po ilgu diskusiju nutarta, kad kuopoje gal pasilikti, nors nemokės už organa. Didziama esanciu susirinkime užsimokėjo prenumerata po \$2.00 už visus metus. Kuopa turi 65 narius pilnai užsimokėjusius į centra po 60 c. už 1918 m. Manoma, kad kiti veliau užsimokės prenumerata už organa. Su entuziazmu žiurima į ateitį, kad jau ir vidurinės srovės žmonės pradeda rūpintis savais reikalais. Kaip atrodė, tai newarkiečiai rems "Sandara", nes kiekvienam aišku, kad partija je organo, tai negyvas daiktas. Jau nors kartą tautininkai pradėjo tikrąjį darbą Lietuvos labui. Nes tik apšvietę žmonės, tinkamai gali kovoti dėl geresnio buvio, gražesnės ateities. "Sandara" bus mūsų veidrodis, nurodys keliu ku riuom turime eiti. Todėl kiekvieno pareiga remti ir platinti "Sandara". Tuomi mes parodysim, kad mes istikro esam tėvynainiai, verti Laisvos ir Nepriklausomos Lietuvos.

A. L. T. S. 19 kp. reporteris.

"Sandaros" Nupirkimui.

ALT. Sandaros Fondui.

Aukos vis plaukia išpirkimui organo. Nors dar darbas vos tik prasidėjo, bet ir dar negalėjo išibėgti, vienok visos gyvensnės kuopos jau šioj tokį atsakymą yra davę: vienok atsakė aukomis, kitos dar tik pritarimu ir priėmimu naujos mokes ties. Ir aukų plaukimas jau gana nemažas.

Štai tik per šią savaitę į "Sandaros" admin. ir red. atėjo žinios apie šituos naujus paaukavimus.

Pereitame numeryje paskaitavome:

- 1) Bostoniečių \$398.00
2) Montelliečių 65.00
3) Lawrencečių 30.00
4) Lowelliečių 20.00
5) Worcesteriečių 10.00
6) New yorkiečių ir kitų 20.00

Išviso \$543.00

Dar pribuvo:

- 1) Nuo clevelandiečių \$71.00
Iš New Yorko nuo:
V. K. Račkauskos 10.00
A. B. Strimaicio 10.00
J. Baniulio 10.00
Iš Newarko, N. J.:
V. Ambrozevičius 5.00
M. Kralikauskas 1.00
M. Truska 1.00
V. Lesčinskas 1.00

LAIKE N. A. A. SUVAŽIA VIMO SUDĖJO. Bostoniečiai:

- Jurgis Stukas \$10.00
K. Sirbikas 5.00
K. Jurgeliunas 1.00
K. Songaila 1.00
S. Norkunas 1.00
J. Kazmauskas 1.00
J. Strimaitis 1.00

- Montelliečiai:
P. Kazlauskas 1.00
Alasevičius 1.00
A. Čižauskas 1.00
A. Denbin'as 1.00
A. Vaitkus 1.00

- Cambridžiečiai:
A. Bartkevičius 1.00
K. Sidabras 1.00

- Lowelliečiai:
K. Kinderevičius 1.00
D. Romskas 1.00

- Worcesteriečiai:
M. Dulke 1.00

- Lawrenciečiai:
J. Žukauskas 1.00
Pr. Biliunas 1.00

- West Lynniečiai:
J. Klimas 1.00
J. Žideckas 1.00
J. Putrius 10.00

- Norwoodiečiai:
J. Peža 2.00
Surinkta per Pežą 1.80

- Salemiečiai:
J. Plakas .50
P. Buvanauskas .50
T. Eagonis .50

- Haverhilliečiai:
P. Čiras 11.00
Smulkių aukų buvo .80
Išviso N. Angl. Apskr. Suvažiavime sudėta \$31.10

Taigi trečiąjį numerį "Sandaros" išleisdami jau sudėjome \$683.10

Kol kas matyti dar mūsų agitacija nepasiekė taip giliai minių, bet nei visus narius nėra pasiekusi, nes mes matome iš kai kurių, gana didelių kolonijų tik vos po kelis (vieną, du) žmones jau šitą davusius organo reikalams. Reikia tikėtis, kad greitoje ateityje mes galėsime papildyti jiems paskirtas vietas mūsų skelbime. Taipgi dar connecticiečiai renka pas save pinigų ir girdėti, kad jie antsyk keles šimtines iškratys organo reikalams, beto dar yra pas Centro raštininkus priduoti aukų, kurių dar neskelbėmė, nes aukautojų sąrašų neturime.

Reikia tikėtis dar ir nuo chicagiečių. Nežiurint, kad jie tenai rupinas gana svarbiu dalyku, dienraščio steigimu, kuris nemažos sumos pinigų reikalingas ir sudės, bet tikimės, kad jie prisidės ir prie organo išpirkimo, o rytiečiai atsilygins pa pirkdami šerų į dienraščio bendrovę.

Ir visi remkime vieni kitus, o tuomet visi laimėsime. Kas ką kalba, nežiurėkime: buvo mada tik kalbų ir jie dar iš pripratimo tai daro, bet mes jau naują madą, madą darbo, įveskime.

Berno Konferencijos Nutarimai.

Čionai dedame nutarimus lietuvių konferencijos Berne. Jie išrodo gana svarbiais del mus ir ALTS. Sandaros organe norėtume turėti jų tikrąją kopiją, kaipo dokumentą. Beto, tikimės, kad mūsų skaitytojai su žingeidumu juos perskaitys, nežiurint, kad ir

smulkiu raštu. Red. Šita konferencija prasidėjo 2 d. lapkričio 1917 m. Joje dalyvavo atstovai — veikėjai iš Lietuvos, iš Vakarų Europos ir iš Amerikos. Padaryti joje nutarimai skambai sekantčiai:

I. Lietuvos valstijos atgaivinimo klausime Lietuvių Berne Konferencija stoja ant Lietuvos Konferencijos Vilniuje (1917 m.) rezoliucijos pamato, butent reikalauja nepriklausomybės lietuvių valstijos demokratinu budu sutvarkytos. Liet. Berne Konferencija pažymi, kad Lietuvos valdymo forma nustatyti tam tinkamu ir legaliu budu pasirūpins Lietuvių Taryba.

II. Kad del Lietuvos rytinų Lietuvių Berne Konferencija sutinka su Lietuvos Konferencijos rezoliucija, butent reikalauja nepriklausomos Lietuvos etnografinėse rybose su reikalingomis ekonominiu, arba kitais žvilgiais korektivomis. Konferencija mano, kad rybų klausimą reiktų tuojaus pradėti risti. Jos numanymu — etnografinin Lietuvos plotan įeina visa Kauno ir Suvalkų gub., šiaurinė dalis, Baltstogės apskritys su Batstoge, Gardino, Slonimo, Sokolos ir Volkyvyško ištisiai apskričiai Gardino gubernijoj, nes šituose apskrčiuose, nors kalbama slavišku dialektu, tečiaus jų gyventojai savo tikyba, budu, papročiais ir rasės privalumais priklauso prie lietuvių tautos. Jie gyvena istorijos pameinamų laikų, t. y. XIII šimt. pradžios prie Lietuvos priklausė, todėl net ir rusų valdžia visada žiurėjo į Gardino gub. kai po į intergrad etnografinės Lietuvos dalį. Einant rytuose prie Lietuvos priklauso Nagarduko apskritis Minsko gub. ir visa Vilniaus gub., išskyrus tas Vileikos ir Disnos apskričių dalis, kur gyventojų dauguma išpažįsta pravoslavų tikybą. Šiaurėje etnografinė Lietuvos siena siekia iki Dauguvos upės, apimant visą Ilukštos apskritį, Kuršo gub., o paskui eina maž-daug Kauno—Kuršo gubernijų sienomis iki upės Bartavos ir upė Bartava iki jurių.

Tarp ekonominių korektivų Konferencija nužiuri kaipo svarbiausią reikalą Lietuvos uosto. III. 1. Lietuvių Berne Konferencija delei santikių su mažumomis stoja už Lietuvos Konferencijos Vilniuje nutiesto pamato. 2. Iš Gardino ir Minsko gubernijų lietuviškų dalių, kurių gyventojai skiriasi savo kalba ir tikyba sudaryti administratinė vienata surišta su Lietuvos valstija tam tikrais dar nustatytiniais santikiais. 3. Kreiptis į Lietuvos Tarybą, kad ji išsiryntų nuo vokiečių okupacijos, valdybų: "Baltstogė—Gardinas" ir "Kuršas" tuojaus atskirti lietuvių gyvenamas apielinkes ir prijungti jasias prie dabartinės Lietuvos valdybos, ir kad visoje busimoje Lietuvos valstijoje butų užkirsta kelias propa gandai, varomai ypač per bažnyčias, mokyklas ir tt., priešingai Lietuvos valstybės atstatymui. 4. Jeigu Letgaliai prisidėtų prie Lietuvos valstijos, tai jiems duoti kultūros, švietimo, ukio ir administracijos savivalda ir atskiria rymo-katalikų vyskupiją, surišta su Lietuvos arkivyskupija.

IV. Lietuvių Berne Konferencija pripažindama Lietuvos Tarybą, išrinktą Vilniaus Konferencijos (18—22 d. rugsėjo, 1917 m.) tikra Lietuvos atstove, vyriausia lietuvių tautos vadove ir nepriklausomos Lietuvos valdžios branduoliu reikalauja šiai Tarybai tinkamos kompetencijos; butent: tam tikrų organų: 1. Lietuvos ukui sutvarkyti (a) rekvizicijos, b) karės nuostoliai, c) išgriautų miestų ir sodžių atstatymas, d) agrare reforma, e) vaistijos turtai ir tt.). 2. Visuomenės gyvenimui nustatyti (a) draugijos, spauda, ir tt.). 3. Skundus ant okupacijos valdžios pertikrinėti (del rekvizicijų bei kitų karės sunkenybių). 4. Švietimo reikaluose. 5. Kultūros dalykuose. 6. Finansų sutvarkyme. 7. Pramonės ir prekybos organizavime.

8. Teisių dalykuose (ypač Lietuvos valstibinės konstitucijos pagaminimas ir teisių kolekto išdirbinimas). 9. Policijos žinyba. 10. Savivalda. 11. Mokslo ir dailės įstaigų žinyba. Kad Lietuvos Taryba galėtų tinkamai atlikti augščian išdėstytų darbų eilę, Lietuvių Berne Konferencija laiko reikalinga įvykinti Tarybos memoriale išdėstytus pagedavimus ir rupintis pakeisti Lietuvoje dabartinę valdymo sistemą ir jos agentus, permaža atsižiurincūs į šalies ir gyvenotojų reikalus.

V. Lietuvių Berne Konferencija imdama domon tai, kad talos Lietuvos visuomenės grupės ir atskiri asmenys iš tautinių Liet. mažumų varė ir tebevaro priešingą nepriklausomai Lietuvos valstijai politiską akciją, kuriuos aiškiausiai pavyzdžiū yra memoriales grupės 44-rių Vilniaus lenkų, reikalaujās prijungti Lietuvą prie Lenkijos — šiuomi papeikia, kad panašūs žygiai, pasmerktini iš viso Lietuvos Tarybai, kaipo valatybinei Lietuvos istaigai susidarius, turi buti baudžiami ir todėl kreipiasi prie Lietuvos Tarybos, kad ji ateityje, praitkaltusius tuo žvilgsniu piliečius trauktų tiesos atsakomybėn kaipo krašto išdavėjus.

VI. Lietuvių Berne Konferencija kreipiasi į Lietuvos Tarybą, kad ji, turint omenyje pasielgimą Vilniaus vyskupijos Administratoriaus kun. Michalkiewicz, kuris, bunant oficialiu Lietuvos Bažnyčios atstovu, driso pasirašyti po 44 Vilniaus lenkų ninkų memoriale, kad ji, tai yra Taryba, pr-žėtų Apaštališko Sosto, idant: jis teiktųsi kuogreičiausiai Kun. Michalkiewicz nuo užimamos vietos pašalinti.

VII. Lietuvos Berne Konferencija griežtai protestuoja prieš Viln. vyskupijos valdytojo Kun. Michalkiewicz pasielgimą, kuris driso įvesti Vilniaus kapitulon asmenis, pasižymėjusius lietuvių tautai kenksmingų veikimū, ir reikalauja, kad tie tsmenjs butų iš kapitulos pašalinti.

Lietuvių Berne Konferencija žinodama, kad Seinų vyskupijoj, ypač Dvasiškoj Seminarijoj yra varoma au klėtinių ištautinimas, kad Kauno vyskupijoj irgi Bažnyčiose daroma lenkų agitacija, dauinuoja lenkų patriotiškos dainos, — nutarė prašyti Lietuvos Tarybos, kad ji saugotų lietuvių tautos cielybės ir griebtųsi visų įrankių, idant nutautinimą per Bažnyčią visai sustabdyti.

VIII. Lietuvos Berne Konferencija išedama iš to supratimo, kad Lietuvos švietimas visoj pilnumoj turi buti pri taikintas prie krašto gyventojų reikalų ir turi buti pavestas artimiausioj ateityje Lietuvos Tarybos žiniai, skaito butinai reikalingu, kad jau tuojau pradinsė liaudies mokykloves Lietuvoj butų pašalintas priverčiamas vokiečių kalbos mokinimas.

X. Lietuvos Berne Konferencija matydama augščio mokyklos butiną Lietuvoje reikala, kreipiasi į Lietuvos Tarybą, kad ji pasirūpintų išgauti iš vokiečių valdžios leidimą lietuvių Vilniaus universitetą atgaivinti. Šiuo tikslu reikalauja, kad ji t. y. Lietuvos Taryba tuoj pasistengtų išgauti buvusius universiteto rumus su archyvu ir knygynu, kviesti mokslo vyrus profesoriais ir daryti kitus priruošimo darbus.

XII. Lietuvos Berne Konferencija dekuoja šv. Tėvui už paskirtą viso pasaulio bažnyčiose rinkliavą nuvargusiai Lietuvai ir prašo tuoj vyskupų, kurie dar rinkliavos nedarė, kad kuogreičiausia padaryti teiktųsi. Konferencija prašo, kad visos surinktos aukos sulig šv. Tėvo ir Lietuvos vyskupų nurodymo butų siunčiamos Pildomajam Komitetui Nukentėjusiems nuo Karės šelpti Lausanoj, kuris gautas aukas siunčia pašalpinėms organizacijoms Lietuvoje, o šios teikia pašalpą Lietuvos gyventojams.

XIII. Lietuvos Berne Konferencija konstantuodama faktą, kad lenkų šelpimo organizacijos Europoj yra kėsinusios paveržti bent dalį aukų surinktu per šv. Tėvo paskelbtą Lietuvos naudai dieną, stebisi, kad tos organizacijos, jau pirma gavusios Lenkijos bei Lietuvos vardu paskelbtą šv. Tėvo dieną ir suvartojusius surinktus pinigus beveik vien lenkų reikalams, skaito galimu del savės dauktu dar siekti prie suvargintai Lietuvai surinktos pašalpos, ir kelia prieš tai pastangas griežtą protesta.

Konferencija taip pat protestuoja prieš tai, kad iš 100.000 rublių, siųstu 1916 m. Petrogrado Tatjanos Komiteto Lietuvių Komitetui Vilniuje per kunigaikštį Zdzislaw Lubomirski Varšuvoj, minėtasis Lietuvių Komitetas lig šiol tėra gavęs 10.000 rublių, nors visais prieinamais budais mėgino nedagautus 90.000 rublių surasti.

XIV. Lietuvos Berne Konferencija prašo Amerikos Lietuvių rinkti visomis pagėgomis aukas merdanciai Tėvynėi ir, siūsti jas Lietuvon, kuri pirmiausia siunklauja pagelbos. Konferencija reikalauja delegaciją pas Suvienytų Valstijų pasiuntinį Berne, pradžidama, kad Suvienytų Valstijų valdžia netrukdytų persiuntimo surinktu per Lietuvą Dieną 130.000 dol. į Central. pašalpos Komitetą Lituania Šveicarijoj, kuris lengvai galės tuos pinigus išteikti pašalpinėms Lietuvos organizacijoms, remdamasis tokių pinigų paskirstymo budu, kuris yra pripažintas lietuvių visuomenės Amerikoje.

XV. Lietuvos Berne Konferencija patyrusi, kad iki šiolei vien tik Lietuvių Amerikos Katalikų organizacijos šelpė piniginėmis įnašomis Lietuvos Organizaciją Šveicarijoj, išreiškia toms Amerikos Lietuvių Katalikų organizacijoms savo už tai padėką, kviečia jas ir toliaus jų savo pašalpomis neužmiršti ir išreiškia savo tvirtą pagedavimą, kad ir kitos organizacijos, lygiai kaip ir pavieni asmenjs pasirūpintų Lietuvos nepriklausomybei atgauti šiom dviem istaigom (Lietuvių Tautos Tarybos ir Lietuvių Informacijos Biuru) pinigus siūsti. Be to Konferencija matydama, kad ne visos dar politiskos lietuvių organizacijos bei partijos į minėtasis Šveicarijos istaigas savo atstovus prisiuntė, ragina, kad jos savo įgaliotinius prisiūsti kiek galima greičiau pasirūpintų.

XVI. Lietuvos Berne Konferencija pripažįsta Lietuvos Tarybą Lietuvių Konferencijos Vilniuje (rugsėjo m. 18—22 d., 1917 m.) išrinkta tikra Lietuvos atstove vyriausia Lietuvos Tautos vadove ir aiškiai suprazdama sunkumo darbo, kuris teko Lietuvių Tarybai šiuo karės metu ir aplinkybėmis, tvarkant Lietuvos visuomenės gyvenimą ir saugojant Lietuvos piliečių materialinius ir dvasinius reikalus, pasiūlo Lietuvos Tarybai remti ją šiam jo darbe ir reikalui esant stoti už ją pasulyje.

XVII. Lietuvos Berne Konferencija tvirtai pasitiki, kad šandie kuomet Didžioji Lietuva visų sriovių sutarimu aiškiai siavo žodį tarė ir pastatė vieniintį tikslą — Lietuvos valstijos atnaujimą nepriklausomybės pamatais, nebegali jau buti vietos tiems kivirčams, kurie iki šiol stabdė Rusijoje ir Amerikoje gyvenančių lietuvių politikinį darbą ir slopino jų bendrą politinį balsą.

Lietuvių Berne Konferencija atsiilepdama į Lietuvos Konferencijos Vilniuje tartąjį žodį Rusijos ir Amerikos lietuviams, kuriuo žodžiu jie prašomi dangiau persiimti tautos ir krašto reikalais ir užmiršus vidujinės varžyties ir rietėnas, sutartinai stoti į eiles kovotojų del nepriklausomos Lietuvos, iš savo pusės kreipia į Rusiją bei Amerikos lietuvius tuo pat žodžiu, einančių iš suskaudusios Motinos Tėvynės širdies, ir ypač kviečia Rusijos lietuvius, kad kuogreičiausia sudarytų vyriausią organizaciją, kuri reiktų bendrą Rusijos lietuvių nuomonę ir remtų nepriklausomos Lietuvos idėją, taip pat kviečia Amerikos lietuvius, kad sudarytų vieną Amerikos lietuvių Tarybą.

XVIII. Lietuvos Berne Konferencija, suprazdama gerai, kiek sveria lietuvių Vilniaus vyskupijoj ir pripažindama dabartinį josios stovį visai nenormaliu, kreipiasi į Lietuvos Tarybą, kad ji pasirūpintų kuogreičiausia tą nenormalumą pašalinti.

Šiam dalykui Konferencija randa reikalingu, kad Taryba a) kreiptųsi šv. Tėvą su memoriale, kame butų išdėstytas visas Vilniaus vyskupijos dabartinis padėjimas ir butų prašoma šv. Tėvo duoti Vilniui vyskupas lietuvis; b) kad Lietuvos Taryba užkirstų kelią lenkininkų dvasiai ir sistemai, kuri dabar viešpatauja Vilniaus kunigų seminarijoj; c) kad įvestų į Vilniaus kunigų seminariją išguldomą paremtą ant katalikiškai-valstybinio Lietuvos pamato ir kad tuojau butų įvesta lietuvių kalbos, literatūros ir istorijos išguldymas.

Sudaryti kunigų delegaciją iš konferencijos narių, kuri apsilankytų pas muncijų Marchetti Berne, su tam tikra nota delei Vilniaus ir kitų Lietuvos vyskupijų reikalų. Taipgi pain formuoti Reichstago Centre atstovus bei kitus įtekingus asmenis Berline apie bažnyčios stovį.

Lietuvių Berne Konferencijos pirmininkai: Kun. Kanauninkas K. Olšauskas ir Dr. A. Smetona, Lietuvos Tarybos pirm. Sekretoriai: Dr. V. Bartuška ir Dr. J. Puryskis.

XIV. Lietuvos Berne Konferencija prašo Amerikos Lietuvių rinkti visomis pagėgomis aukas merdanciai Tėvynėi ir, siūsti jas Lietuvon, kuri pirmiausia siunklauja pagelbos. Konferencija reikalauja delegaciją pas Suvienytų Valstijų pasiuntinį Berne, pradžidama, kad Suvienytų Valstijų valdžia netrukdytų persiuntimo surinktu per Lietuvą Dieną 130.000 dol. į Central. pašalpos Komitetą Lituania Šveicarijoj, kuris lengvai galės tuos pinigus išteikti pašalpinėms Lietuvos organizacijoms, remdamasis tokių pinigų paskirstymo budu, kuris yra pripažintas lietuvių visuomenės Amerikoje.

XV. Lietuvos Berne Konferencija patyrusi, kad iki šiolei vien tik Lietuvių Amerikos Katalikų organizacijos šelpė piniginėmis įnašomis Lietuvos Organizaciją Šveicarijoj, išreiškia toms Amerikos Lietuvių Katalikų organizacijoms savo už tai padėką, kviečia jas ir toliaus jų savo pašalpomis neužmiršti ir išreiškia savo tvirtą pagedavimą, kad ir kitos organizacijos, lygiai kaip ir pavieni asmenjs pasirūpintų Lietuvos nepriklausomybei atgauti šiom dviem istaigom (Lietuvių Tautos Tarybos ir Lietuvių Informacijos Biuru) pinigus siūsti. Be to Konferencija matydama, kad ne visos dar politiskos lietuvių organizacijos bei partijos į minėtasis Šveicarijos istaigas savo atstovus prisiuntė, ragina, kad jos savo įgaliotinius prisiūsti kiek galima greičiau pasirūpintų.

XVI. Lietuvos Berne Konferencija pripažįsta Lietuvos Tarybą Lietuvių Konferencijos Vilniuje (rugsėjo m. 18—22 d., 1917 m.) išrinkta tikra Lietuvos atstove vyriausia Lietuvos Tautos vadove ir aiškiai suprazdama sunkumo darbo, kuris teko Lietuvių Tarybai šiuo karės metu ir aplinkybėmis, tvarkant Lietuvos visuomenės gyvenimą ir saugojant Lietuvos piliečių materialinius ir dvasinius reikalus, pasiūlo Lietuvos Tarybai remti ją šiam jo darbe ir reikalui esant stoti už ją pasulyje.

XVII. Lietuvos Berne Konferencija tvirtai pasitiki, kad šandie kuomet Didžioji Lietuva visų sriovių sutarimu aiškiai siavo žodį tarė ir pastatė vieniintį tikslą — Lietuvos valstijos atnaujimą nepriklausomybės pamatais, nebegali jau buti vietos tiems kivirčams, kurie iki šiol stabdė Rusijoje ir Amerikoje gyvenančių lietuvių politikinį darbą ir slopino jų bendrą politinį balsą.

Lietuvių Berne Konferencija atsiilepdama į Lietuvos Konferencijos Vilniuje tartąjį žodį Rusijos ir Amerikos lietuviams, kuriuo žodžiu jie prašomi dangiau persiimti tautos ir krašto reikalais ir užmiršus vidujinės varžyties ir rietėnas, sutartinai stoti į eiles kovotojų del nepriklausomos Lietuvos, iš savo pusės kreipia į Rusiją bei Amerikos lietuvius tuo pat žodžiu, einančių iš suskaudusios Motinos Tėvynės širdies, ir ypač kviečia Rusijos lietuvius, kad kuogreičiausia sudarytų vyriausią organizaciją, kuri reiktų bendrą Rusijos lietuvių nuomonę ir remtų nepriklausomos Lietuvos idėją, taip pat kviečia Amerikos lietuvius, kad sudarytų vieną Amerikos lietuvių Tarybą.

XVIII. Lietuvos Berne Konferencija, suprazdama gerai, kiek sveria lietuvių Vilniaus vyskupijoj ir pripažindama dabartinį josios stovį visai nenormaliu, kreipiasi į Lietuvos Tarybą, kad ji pasirūpintų kuogreičiausia tą nenormalumą pašalinti.

Šiam dalykui Konferencija randa reikalingu, kad Taryba a) kreiptųsi šv. Tėvą su memoriale, kame butų išdėstytas visas Vilniaus vyskupijos dabartinis padėjimas ir butų prašoma šv. Tėvo duoti Vilniui vyskupas lietuvis; b) kad Lietuvos Taryba užkirstų kelią lenkininkų dvasiai ir sistemai, kuri dabar viešpatauja Vilniaus kunigų seminarijoj; c) kad įvestų į Vilniaus kunigų seminariją išguldomą paremtą ant katalikiškai-valstybinio Lietuvos pamato ir kad tuojau butų įvesta lietuvių kalbos, literatūros ir istorijos išguldymas.

Sudaryti kunigų delegaciją iš konferencijos narių, kuri apsilankytų pas muncijų Marchetti Berne, su tam tikra nota delei Vilniaus ir kitų Lietuvos vyskupijų reikalų. Taipgi pain formuoti Reichstago Centre atstovus bei kitus įtekingus asmenis Berline apie bažnyčios stovį.

Lietuvių Berne Konferencijos pirmininkai: Kun. Kanauninkas K. Olšauskas ir Dr. A. Smetona, Lietuvos Tarybos pirm. Sekretoriai: Dr. V. Bartuška ir Dr. J. Puryskis.

XIX. Lietuvos Berne Konferencija pripažįsta Lietuvos Tarybą Lietuvių Konferencijos Vilniuje (rugsėjo m. 18—22 d., 1917 m.) išrinkta tikra Lietuvos atstove vyriausia Lietuvos Tautos vadove ir aiškiai suprazdama sunkumo darbo, kuris teko Lietuvių Tarybai šiuo karės metu ir aplinkybėmis, tvarkant Lietuvos visuomenės gyvenimą ir saugojant Lietuvos piliečių materialinius ir dvasinius reikalus, pasiūlo Lietuvos Tarybai remti ją šiam jo darbe ir reikalui esant stoti už ją pasulyje.

XXX. Lietuvos Berne Konferencija tvirtai pasitiki, kad šandie kuomet Didžioji Lietuva visų sriovių sutarimu aiškiai siavo žodį tarė ir pastatė vieniintį tikslą — Lietuvos valstijos atnaujimą nepriklausomybės pamatais, nebegali jau buti vietos tiems kivirčams, kurie iki šiol stabdė Rusijoje ir Amerikoje gyvenančių lietuvių politikinį darbą ir slopino jų bendrą politinį balsą.

Lietuvių Berne Konferencija atsiilepdama į Lietuvos Konferencijos Vilniuje tartąjį žodį Rusijos ir Amerikos lietuviams, kuriuo žodžiu jie prašomi dangiau persiimti tautos ir krašto reikalais ir užmiršus vidujinės varžyties ir rietėnas, sutartinai stoti į eiles kovotojų del nepriklausomos Lietuvos, iš savo pusės kreipia į Rusiją bei Amerikos lietuvius tuo pat žodžiu, einančių iš suskaudusios Motinos Tėvynės širdies, ir ypač kviečia Rusijos lietuvius, kad kuogreičiausia sudarytų vyriausią organizaciją, kuri reiktų bendrą Rusijos lietuvių nuomonę ir remtų nepriklausomos Lietuvos idėją, taip pat kviečia Amerikos lietuvius, kad sudarytų vieną Amerikos lietuvių Tarybą.

LIBERTY LOAN COMMITTEE OF NEW ENGLAND
Rašo Redakcijai padėkavonės laiską už prigėbėjimą Third Liberty paskolos kompanijos varyme tarpe lietuvių. Štai tas laiskas:
Dear Sir:
The results of the Third Liberty Loan Campaign in the New England States is most encouraging, and this Committee desires to express to you its hearty appreciation of your co-operation. The editorial support which you have given us, and your co-operation in securing advertising for the Loan have permitted us thoroughly to acquaint the people of New England with the desirability of purchasing these bonds. The result shows that more than a million and a half bonds were sold in this territory.

Other loans will follow when it is necessary for the Government to raise more money. May we ask your continued cooperation between now and the Fourth Loan? You can do much good by calling the attention of your readers to the desirability of considering the purchase of Liberty Bonds, not as optional, but as obligatory. The degree with which people recognize this will secure a sale of the Bonds from savings to be carefully provided for out of future earnings, leaving accumulated wealth in banks to carry on the rapidly increasing industrial and agricultural activities of the Nation.

The people might well recognize that it is as obligatory to buy Liberty Bonds as it is to observe the regulations of the selective draft, make income tax reports, pay taxes, or to do any other thing required of all the people by the Government. Again thanking you, we are
Very truly yours,
Liberty Loan Committee of New England
John K. Allen
Chairman, Publicity Committee.

Laiškas į Redakciją.
Meldžiu patalpinti T. Gerb. laikraštyje šį aгарsinimą-laišką:
J. Joną Repšą.
Brangus Jonai! Aš Tavo brolis Ma teušas, šiuomi kreipiuosi į Tamstą, norėdamas pranešti, kad aš gyvenu Vladivostoke (Priekurio srityje). Apie Petrą nežinau nieko — jau bus pusė metų, kaip Rusijos suirutė pertraukė mūsų susišėmimą. Nei jis apie mane, nei aš apie jį nieko nežinome.

Iš Tėviškės ir-gi jokių žinių nėra. Sibire dar šėip netaip galima gyventi, gi Rusijoje — tikras badas. Beto veik visur viešpatauja teroras: nuolatiniai užmušimai, plėšimas, vogimas, gaisrai. Kas Rusijoje begyvena, tas nėra užtikrintas rytojaus likimu. Vladivostoke dabar ramu: Japonijos ir Anglijos taryba daro tvarką, 5 balandžio (naktį) 1918 m. Vladivostoke išsodino savo dešautą Japonai ir Angliai. Lietuvių reikalus Vladivostoke globoja "Lietuvių Komitetas Tautiškiems Reikalams ginti", kurio aš esu išrinktas sekretorium. Laiškus rašyk ant to Komiteto vardo: Russia, Vladivostok, Puškinskaja No. 33., Rimontu Repšiu, (via Pacific)

Jei T. gali, labai prašyčiau, kad atsiųstum man: 1) lietuvių laikraščių ("Ateitį", "Laisvąją Mintį", arba kitų kokių progresyves dvasios) ir k. ir, jei turi atliekamų pinigų, bent kiek. Siųsk viską tuom pačiu antrašu, kaip nurodyta laiske.

Labų dienų nuo manęs Antan Repšiu ir Kairiu, Pranui Raišuočiui ir Puškoriui, Vičiuliams, Juozu Venslovui (iš Darbėn) ir visiems ki tiems, kurie pažįsta mane, ir kuriuos aš pažįstu. Linkiu sulaukus karo pabaigos ir linkiu laimingai visiems sugrįžtie į nuskriaustą Tėviškę ir pasi-matyti. Ką beatrasime, su savo giminėmis?

Lauksiu Jonai iš tavės atsakymo, matydamas, kad mano — tas laiskas teks Tamstai perskaityti.

Bučiuoju visus, Mataušas Repšus. Vladivostokas, 12 bal., 1918 m.

P. S. Laiškas įmestas (išsiųstas) Japonijoje. Iš Vladivostoko įduotas balandžio 15 (2—IV), 1918 m.

SKAITYKITE IR PLATINKITE "SANDARĄ".

Prie išsinarinimo ir išplovimui
Tuoju įtrink D-ro Richter'o
PAIN-EXPELLER
Nuo 50 metų nesuvadžiojantis ir letuvinikų numylėtas naminis budas
Tikras tiktais su pažymėta marke "IKARA"
35c. ir 65c. butelėliais visose aptiekose arba atšaliai nuo
F. AD. RICHTER & CO.
14-80 Washington Street, New York, N. Y.

"SANDARA"

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros organas.

Metams kainuoja (Amerikoje) \$2.00
 (Užsieniuose) \$2.50
 Pavienis numeris 4c.
 Agentams duodama už platinimą rabatas.

"THE LEAGUE"

The organ of the Lithuanian National League of America.

Yearly Subscription:

In the United States \$2.00
 Six months \$1.00
 To Foreign Countries \$2.50
 Kreipiantės rašykite:

"Sandara"

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.
 Atsiunčiamieji Redakcijai rankra-

ščiai turi būti su autoriaus parašu ir antrašu. Rankraščius Redakcija taisy ir trumpina sulig savo nuožiūra. Netinkantieji spaudai smulkesnieji raštai (korespondencijos, eilės ir t. p.) naikinami ir autoriams negražinami.

MUSŲ IDEJOS DRAUGAI
EUROPOJ IR MES.

Kadangi prie šiandieninių aplinkybių negalima tikrai sužinoti, kas dedasi su mūsų broliais pasilikusiais tėvynėje, todėl apie juos nei negalima kalbėti. Prieš pasiganėdinti vien Rusijos lietuvių - tremtinių gyvenimu vadovautis.

Prie senosios Rusijos valdžios režimo ir lietuviuose srovų skirtumas buvo silpnas ir neaiškus, nes tos srovės neturėjo laisvės apreiškinti savų idealų plačiamjam gyvenimui. Bet kuomet Rusijos biurokratijos spaudimo grandiniai subyrėjo, kuomet papūtė laisvės vėjalis, tuomet netik pačiuose rusuose, bet ir kitose tautose apsiireiškė bruzdėjimas; neatsilikio nuo kitų tautų ir lietuvių-tremtinių. Kur tik buvo didesnės lietuvių kolonijos ir siek-tiek inteligentijos, visur subruzdavo tverti politikos centrus, kurie vėliau susigrupavo į partijas-sroves.

Tarpe kitų ten gyvuojančių srovių, laisvei išaušus susitvėrė ir "Demokratinė Tautos Laisvės Santara - partija", kuri yra artimiausia Rusijos lietuvių srovinė organizacija mūsų ALT. Sandarai. Jos pamatiniai principai, jos taktika, labai ankštai rišasi su mūsų Sandara. Skirtumas yra gal tik tame, kad Rusijos santariečiai daugiau ideališki ir su didesniu pasišventimiu dirba savo idealų ikunijimui, negu Amerikos sandariečiai.

Kuomet pas mus buvo kalbama, kad "pervėlu organizuoties" arba: "negalima srovės reikalams eikvoti per daug spekų, ne s reikia cėdyti svarbiems tautos reikalams", beveik tuom pat laiku mūsų idėjos draugai - Lietuvos tremtiniai Rusijoje įkurią naują partiją-srovę - minėta Santara ir su įkurimu partijos pradeda leisti tris kartus į savaitę naują laikraštį "Santara". Jie gyvendami prie pat šono nukankintos tėvynės, kasdien matydami ašaras badujančių savo brolių ir patys badą kėsdami, vienok nesako, kad "pervėlu organizuoties", arba "ne galima spēkų eikvoti srovės reikalams", bet skubina tverti partiją ir deda paskutinius skatikus, tankiausiai nuo savo burnos atitraukdami, laikraščio leidimui. Jie suprato ir permatė, kad tik tokiu būdu galima tinkamai ir daugiausiai pasitarnauti tautos reikalams. Juk su pakrikusiais žmonėmis, nors jie ir prakilmiausius idealus išpažinti, niekas nesiskaito. Ir ištikrųjų, kuomi-gi daugiau galima pasitarnauti savo tėvynėi, jeigu neauklėjimu liaudyje prakilmųjų demokratijos idealų, tikros meilės tėvynės ir pasiaukojimo Lietuvos reikalams! Jeigu Amerikos lietuvių būtų tikrais tėvynės mylėtojais ir jautų pasišventimą Lietuvos reikalams, tad per 4 metus lengvai butume sudėję kelis milijonus dol., o ne

3 šimtus tukstančių surinke, savo mirštančios tėvynės gelbėjimui. Ir tas mūsų apsilėidimas, kuoiškiausiai liudija, kad mes nepriaugę prie tų prakilmųjų obalsių ir juos nešiojame ne savo širdyse, bet ti kant lupų. Kaip Rusijos lietuvių Santaroje, taip mūsų amerikiečių Sandaroje, pilnoje skaištybėje spindi šitie brangūs obalsiai.

Drąsa ir pasišventimas Rusijos lietuvių, rodosi turėtų išjudinti ir rambiausį amerikiečių lietuvių prie darbo ir pasiaukojimo minėtiems obalsiams. Štai kaip pasakoja vienas "Santaros" remėjų:

— Pamatę, kd partija be laikraščio gyvuoti negali, tad suėję keliolika pasiturintesnių lietuvių, sudėjome po kelis tukstančių rublių ir pradėjome leisti "Santarą". Iš pradžių laikraštis, kaip idėjinės partijos organas, neša deficitą, mes vėla kas mėnesis dedame po kelis šimtus rublių jo palaikymui. Jaunuoliai, bei studentija, pas kuriuos pinigų nėra, aukauja savo darbą ir dvasines įiegas laikraščiu ir partijos idealams.

Štai kaip dirba mūsų idėjiniai draugai Rusijoje! Čia aiškiai spindi žmonių pasišventimas ir pasiaukojimas saviems idealams. Tokiose aplinkybėse smagu dirbti ir aukoti visą sielą ir dvasines spēkas, nes visi, kuomi tik kas išgali, prie darbo prisideda.

Sulyginkime dabar mūsų, amerikiečių, pasišventimą mūsų idealams. Nors mes, lietuviai, tečiau, jeigui mums reikia kur nors prisidėti su centu, tai kiek pridėjuoama, kiek priverkiama... Iškyla koks nors svarbėnis reikals, tai kol iškaulim centą, tai net nubosta. Štai kad ir dabar, tokiam svarbiam ir butinam reikalui, kaip Sandaros nuosavo organo išteigimui, kiek reikia rašinėti, kiek maldauti, ir tai dar abejotina, ar sudėšime kiek reikia pirmam išmokėjimui... Rusijos lietuvių, badaudami, tokiam pat reikalui viename susirinkime sudėjo keliolika tukstančių rublių, o mes per visą mėnesį vargiai įstengisime sudėti kelis šimtus dolerių.

Mūsų srovė turtinga pramonininkais ir visokiais profesionalais, tečiau, pažiūrėkime į mūsų viešuosius reikalus, kur tik reikia daugiau pasišventimo, kur sunkesnis darbas veltui reikia atlikti, kur aukų sudėta, visur matome tik geraširdžių darbo žmonių pavardes ir vienas-kitas, biznierių prisidėjęs su dolerine-kita... Bet kuomet mūsų biznierių nujaucia, kad nieks jam neprimins apie aukas, tai atstaitės krutinę su pasididživimu garšiai kalba: "aš tautietis, aš lietuvis, aš Lietuvos mylėtojas!". Tačiau tik primink apie aukas, tai ir neliko, to "tautiečio" ir "Lietuvos mylėtojo" - išnyko, tarsi kamparas. Tiesa, negalima apie visus biznierių ir profesionalus taip atsiliepti. Yra ir labai pasišventusių idealams žmonių, kurie ir pinigais ir darbu prisideda prie srovės auklėjimo, vienok, atvirai reikia pasakyti, kad tokių labai mažai yra - ant pirštų juos suskaitysi. Kiti visi, tai tik didžiutis lietuvių tautiškuumu moka, nes kuomet prireikia paremti nors finansiniai Amerikos lietuvių kultūriniai reikalai, tai tuomet jų nėra. Apie šitai prisieis nekartą rimtai pakalbėti, todėl šiuo tarpu, tikslai del sulyginimo su Eruopos lietuviams, užteks, nes seniai visi matome šitą mūsų pasiturintesnių lietuvių rambumą. Ateityje prisieis atskleisti lapas šiandieninio svarbaus momento, ir tuomet aiškiai pamatysime, kam ištikrųjų rūpėjo Lietuvos ateitis ir kas jos reikalams dirbo, o kas tik kalbėjo ir darbą trukdė. Užteks perversti L. N. Fondo ir Sandaros atskaitas ir aiš-

kiai bus matoma nuogumas mūsų "gudruolių", kurie tik saldžiai kalba ir tykoja pasinaudoti ir kuodaugiausiai pasiimti, o niekuomet niekam neduoti.

S. E. Vitaitis.

SPUDŽIŲ ŽIUPSNELIS IŠ
ALTS. N. A. APSKRIČIO
SUVAŽIAVIMO.

Jau, rodos, ir vidurinės srovės gyvenime prasideda daug kitoniškesnė atmosfera su ALTS. organo įsisteigimu. Kuopose gyvumas pasižymi, veikime energija ir daugiau drąsos. Jau vienur kitur kuopose nauju gyvenimu pradeda gyventi, o nariai naują energiją pajutę į naują fazę darbo perėma. Štai dabar tik Naujosios Anglijos Apskričio suvažiavime buvo jaučiama tas naujas apsiireiškimas, bet ir netolyje nuo centru, kuopose.

Štai suvažiaviman atvykęs iš provincijos atstovas, darbo žmogus, kurį tik nese nai pasiekė žinia, kad vidurinė srovė įsigijo savo vieną oficialų organą iš džiaugsmo drebančiu balsu, sako:

— Mes, draugai, taip-gi paremsime ir tik visi stokime prie darbo, užmirškime kalbas, o tikėkime į darbo išganingumą, bukime su darbo žmonėmis ir jų reikalų gynėjais, o, draugai, tuomet mūsų niekas neaplenks susiorganizavime ir mūsų partija bus didžiausia, nes dirva yra kuogeriausia ir žmonių pritarimas taipgi didelis mūsų idėjai ir mūsų tikslams".

Tokį tai pamokimą duoda provincijos darbininkas-sandarietis. Štai suvažiavime kitas, jau iš priemiesčio didelio centro, vėla pasakoja:

— "Mūsų kuopa buvo silpna iš pradžių, bet Sandarai toliau gyvuojant be organo, dar labiau vis silpnėjo. Kas mums iš tų trijų organų, kada vienas ir kitas žiūrėjo į vieną pusę, o trečias traukė į kitą... Juk jie nebuvo mums naudingi, bet blėdingi, nes mes nežinojome, iš tikro, kur eiti, nežinojome keno klausyti. Atėjo seimas ir vienas organas tyli, kitas jau šaukia į seimą, trečias priešingas. Ir jie visi teisingi, bet kuris iš jų teisingiausias ir kurio mes turėtume klausyti, turbūt nei vienas negalėjo išrišti ir dar lig šiai dienai neišrišo, nes ir gyvenimas tokis neaiškus, kaip ir mūsų politika. Ir kurį iš tų organų remti. Narių tarpe vėla-gi tas pats - vieni traukia arčiau Romos, kiti vėla kur, o treči vėla neištovi ant vietos ir šlyja prie socialistų. Ir mūsų kuopose buvo betvarkė; jaunesni, energiškesni, nematydami susitarimo, nuėjo į kitas sroves, o kas jau liko dar su mumis, tie ir nieko neveikė ir kuopa įro ir kone pakriko.

Bet dabar mes organą turime, mes jo šiandieniniai dvasiai pritariame ir darbas pas mus virte verda ir tikiuosi, jei taip bus toliau,

tai mes tuojau pavysime kitas partijas ir pralensime, nes vienos iš jų pas mus tik davatkos vadovauja, o kitoje jauni karšti vaikinai, be jokio mokslo, kuomet mūsų tautinųjų srovėje yra jaunu, bet rimtų, pamokintų vyrų. Ir todėl aš drąsiai sakau, kad mūsų ateitis, tik remkime organą".

Ir kitų kolonijų atstovai tą patį kartoja. Kitose daug pasipiktinimo, kad einama su klerikalais kartu, kurie varo ant vietų, kolonijose bauriųjų politiką, o centruose, tik, kad mus trukdžius, politikuoja apgavimai, viluvingai, bet mandagiai. Ir jų nuomone esą, kad toki ryšiai būtų pertraukti. Kiti duoda iliustracijas, kad klerikalai per galvas dešinėmis sveikinasi, o kairėmis apacioje apkraustinėja. Ir skundų daug. Pasakojama, kaip kalbėtojai klerikalų elgiasi, kaip dergia tautininku (s(jau po seimo), kaip smarkiai agitaciją varo, kaip giriasi savo pasekmėmis seime, nes, girdi, be katalikų nieko neįvyksta, tik ką jie pradeda, tai padaro, ir todėl jų, katalikų, srovė (jie nesivadina partija) esanti galingiausia ir nuo jos tautos ateitis prigulės. Sako galvoji žmogus ir man stai kad ištikro, jeigu tik nedirbsime nieko, jeigu tik mes seksime juos, o savo užmanymus pamesime, tai jau jie ir viešpačius. Bet to neturi būti. Žmonės - liaudis ne su jais, išėmus davatkėlių burelį, bet su mumis, vidurine srove, ir laukia iš mūsų darbo.

Ir taip begalo. Jeigu susivaziavimas būtų tęsiasis keles dienas, tai, rodos, užtekę būtų svarstymų ir tų raginimų, nusiskundimų, minčių pasidalinimui. Ir nedyvai, kad taip, juk viasas mūsų minčių turtas dar lig šiol nenaudotas, mūsų srovės ir su jais surišti darbai - nedirbti.

O visokių sumanymų ir pradėdamų darbų daug. Imasi tik svarbesni.

Del delegacijos į Švenčariją kalba. **Nei vieno** už ją. Apie Washingtono biurą niekas nekamba ir prie jo dėtis nenori. Jeigu jau norima, tai savo turėti. Kiti skundžiasi, kad tame dalyke daug nedasakoma ir slepiami klerikalų darbai Šveicarijoje. Mes jaučiame, kad jie ką tai yra padarę, ir mus nori į pinkles įsukti, kad mes atsakytume prieš žmones, kad mes nustotume įtakos žmonėse.

Ir apie Tautinę Tarybą kalbama. Bet lauksime seimo - pasitarę nutarė. Tuo laiku tegul organas viską teisingai aprašo, o mes jį seksime, jo klausysime ir jį palaikyti rupinsimės.

Tokios dvasios susirinkę visi atstovai. Šiandien darbo, o ne kalbų, šiandien aukų organo nupirkimui, šiandien ne politikavimo, bet politikos reikia, atviros politikos, tyros politikos.

Ir skirstosi atstovai su ta viltimi, kad jie to visko atsieks.

E—s.

Apžvalga.

"Dirva" nerimauja.

"Dirva" išgirdusi, jog ALT. Sandara įsigijo nuosavą organą, labai tuomi užsivirpino ir savo No. 19 net visą editorialą tam pašventė. Pirmiausiai, paprastu ir seniai vidurinės srovės redaktorių išmindžiotu taku, užsipuola ant Naujosios Anglijos sandariečių ir juos "tinkamai išbara" už Visuotinę seimą ir už "senus griekus", vėliaus prieina prie Sandaros organo, apie kurį pradeda kalbėti susigraudinusi, patyla - tarsi į ausį kam šnabžda: "...vėl aukos... ir tokiam laike!..." Tačiau tas susigraudinimas neilgai tęsiasi. Tuojaus susigriebia, prabila vyriškai ir šit kokį reikalavimą pastato:

"Bet tas dar būtų gal pakencčiama (suprask, aukų rinkimas. - S. E. V.) jei būtų visai tautiškajai srovei, visiems Amerikos (o ne augščiau patstebėtų vietų) tautininkams, užtikrinta, kad tas naujai ingytas vidurinės srovės laikraštis ištikrųjų tarnaus visiems tos srovės nariams, o ne keliems tik užsispyrėliams ir jų pasekėjams, kurie moka tik smerkti kitus ir panaudoti žiaurias frazes. Kol tokio užtikrinimo tautininkai neturės, tol tas "organas" negalės surasti tinkamos paramos jų tarpe.

Kas-gi tą užtikrinimą gali suteikti? - Ne kas kitas, kaip tiktai to naujo "organo" štabas - redaktorius (ar redaktoriai), administratorius ir joj pagelbininkai. Juk nuo tų ypatų priklausys to "organo" rimtumas, jo "dvasia", jo "politika" ir jo reikšmė del visos vidurinės srovės. Todėl keistai išrodo, kad gerb. S. E. Vitaitis, pranešdamas apie "organo" įsigijimą, o taipgi apie mėnesinės narių mokesčių pakėlimą iki 25 centų, nuo gegužio 1 d. (ikišiol buvo tik 5 centai), visai neužsimina apie tai, kas ves tą "organą".

Toliau, pasmerkia kaipo didžiausius prasakaltėlius prieš vidurinę srovę, visus tuos, kurie tik abejojo apie visuotinio seimo darbus ir nuopelnus. Baigdamas-gi savo editorijalą, prisako Centro Valdybai elgtis "atsargiai" ir pranašauja organo žlugimą, jeigu Centro Valdyba nepaklausytų "Dirvos" prisakymų.

Beje, prieraiše pažymi, kad redaktoriui nuskirtas p. J. Strimaitis, o apie kitus "Sandaros" štabo narius, buk nieko neminima. Tai maž-daug, trumpa "Dirvos" "pamokinimų" sutrauka.

Kritika ir pamokinimai, jeigu jie paeina iš gerų norių yra geru ir brangintinu

dalyku, nes nėra nei vieno žmogaus pasaulyje, kuris būtų be klaidų, o rimti nurodymai klaidas taisy ir gerina ateities taką. Tačiau šiuose "Dirvos" pamokinimuose, kurie daugiau panėši prisakymams, nesimato nei rimtumo, nei gerų norų. Pirmiausia, be jokio reikalo užsipuolimas ant Naujosios Anglijos tautiečių, kurie neturi nieko bendro su "Sandaros" organo pirkinimu, kuoiškiausiai liudija stoką rimtumo. Vėliaus tas šnabždėjimas apie aukas organo nupirkimui, parodo stoką gerų norų. Ypač iškraipymas faktų, nežinau kuomi galėtų būti pateisinamas. Tačiau nežiurint į viską, visgi reikalinga nuraminti "Dirvą", ir išpildyti jos reikalavimai, t. y. atsakyti į jos pastatytus klausimus ir pataisyti jos padarytas klaidas, kurios manau, įvyko netyčia - per neapsižiurėjimą.

Visupirmiausiai, tai gerbiama "Dirva" turi didelę klaidą, tvirtindama buk tiktai organo "štabas" - redakt., adm., ir kiti darbininkai gali užtikrinti organo dvasią, rimtumą ir pakraipą ir tarnystę del savo vidurinės srovės. To negalima pasakyti net apie privatiškus laikraščius, nes tankiausiai leidėjai turi didžiausią įtaką į laikraščio pakraipą ir dvasią, na, o ką ir bekalbėti apie organizacijos leidžiamą organą! Gal but, kad "Sandara" ir negalės tarnauti "visai viduriniai srovei", nes ta mūsų srovė labai marga, ir kiekvieno individualo nōrams juk negali niekas tarnauti. Tai viena. O antra, "Sandara" yra organu ALT. Sandaros, todėl visupirmu, ji turės tarnauti šitai organizacijai. "Sandaros" pakraipą, jos dvasią nusttys ne organo "štabas", o tik organizacijos principai ir taisyklės. Jos rimtumą nustatys ir nuolatos dabos Sandaros Apšvietos Komisija, Centro Valdyba, kuopos ir pagaliaus kiekvienas sandarietis! "Sandaros" redaktoriai, nepaisant kas jais nebutų, visuomet turės skaitytis su minėtomis aplinkybėmis. Nejaugi Sandaros nariai ant tiek butų nesubrendę, kad duosis kam nors save vadžioti po nežinomas pelkes. Jie gerai žino savo pasiskyrta kėlią, kuriuomi prisakys ir savo organo redaktoriams nesvyruojant žengti. O jeigu redaktoriai nepanorės klausyti sandariečių valios - tai lengviausis iš to išėjimas - toki žmonės negalės būti "Sandaros" redaktoriais. Todėl klaidingas "Dirvos" įsivaizdinimas, kad organo pakraipą, dvasią ir visą, gali nustatyti tiktai organo "štabas".

Antra klaida "Dirvos" padaryta, yra neteisingas mokesčių pranešimas. Pirmiaus Sandaros nariai mokėjo po 10 c. į mėnesį, o ne

5 c. kaip "Dirva" skelbia. Iš tų mokesčių 5 c. ejo į Centrą, o 5 c. pasilikdavo kuopos izde agitacijos vedimui. Dabar-gi Sandaros nariai mokės po 25 c. į mėnesį, iš kurių 20 c. eis Centran organo palaikymui, o 5 c. liks kuopos izde. Tačiau šitame, beabejonės, "Dirvos" redakcija nesivadavo blogais norais. Tą padarė del nežinios. Mat "Dirvos" redaktorius prie Sandaros nepriklauso, tad nedyvai, kad ir jos reikalų nežino.

Kaslink paskyrimo organo "štabo," tai kuoiškiausiai pabrėžiau "Sandaros" No 1 (18), delei ko negalima samdyti pastovūs darbininkai-vedėjai, ir tenai kartu taipgi pabrėžiau, kad tik laikinai, kol nepaaiškės pinigų sudėjimo klausimas, organo redaktoriumi palikta p. J. Strimaitis, o administratoriumi p. K. Jurgelinas. Pagaliau, ne mano vieno galėje paskyrti organo "štabą". Šitą galės atlikti tik patys sandariečiai. O šitas, laikinas paskyrimas, padaryta be žinios sandariečių delto, kad laikraščiai minėti vedėjai yra būtina reikalingi kiekvieną minutą, todėl nebuvo galima vilkentį to reikalo ir vesti derybas. Buvome priversti pasielgti taip, kaip aplinkybės vertė.

Apie pasmerkimą buvusiu Visuotinojo Seimo priešų, nieko nesakysiu, nes tai, laikui bėgant, išsiaiškis savu keliu. Taipgi nieko nesakysiu ir apie "Dirvos" užreikšimą, kad sandariečiai organo nerems ir kad jisai turės žlugti, jei Centro Valdyba nesiels "atsargiai", nes į tą gali atsakyti (ir trumpoj ateityje atsakys) tik patys sandariečiai.

Prie pabaigos, noriu dar

pridurti, kad bereikalingai "Dirva" šnabzdą apie aukas "Sandaros" reikalams. Norint galima tą patį pasakyti ir apie "Dirvą" ir apie kitus laikraščius. Juk ir "Dirvos" palaikymas lietuvių visuomenei kainuoja mažiausiai \$8,000 ant metų, kurie reikia surinkti irgi "tokiame laike!..." Tačiau apie "Dirvą" nei "Sandara", nei "Ateitis", nei joks kitas laikraštis panašiai nešnabzdą ir nešnabzdėjo, nes kiekvienas geros valios žmogus, visuomet pripažins, kad kiekvienas mūsų laikraščio yra tvirtu stipinu kopėčiose, kuriomis lietuvių visuomenė kopia prie kultūros, prie gerbuvio ir abelnai prie skaitesinės ateities!

Vietoj šnabzdėti apie laikraščių palaikymo iškaščių, kurie siekia tiktai deštkus tukstančių dol. į metus, kodėl nesuškuti pilnu balsu apie "saliunų" palaikymą, kurie lietuviams apsieina milijonus dol. ant metų? Ir šitą netik "Dirva", bet ir kiti mūsų laikraščiai nuolatos turėtų žmonėms aiškinti, kad ant girtuokliavimo, rukimo ir kitokių menkniekių, Amerikos lietuvių visuomenė dešimtimis milijonų dolerių kas metai išleidžia! Nors mažą dalį šitų pinigų apvertus kultūros reikalams, kokią milžinišką naudą mūsų tauta iš to apurturėtų. Todėl laikas pamesti tušti ginčai ir užsivarinėjimai, nes mūsų laukia svarbus darbas ir rimti tautos reikalai.

S. E. Vitaitis,
ALTS. Prez.

P. S. Šiuomi paaiškinimu, manau pasiganėdins ir "V. Liet." redakcija ir nustos dejavus apie "Sandaros" redaktorių.

S. E. V.

dė, nes žmona jį suvaldė, kitas buvo naktinis padauza, šiandien rāmus; o kitas dar blogesnis buvo, bet jau jis netoks. Tai kodėl jūs, nustojusieji kitiems savo jaunystės ypatybių, neįtariate, o įtariate tik Kidelį?!

— Del kitų dalykų mes įtariame — atsiliepė Birmantas.
— Aš pasakysiu ir anuos, bet pirma išaiškinsiu šitą, kodėl aš manau priešingai jums ir šitame dalyke.

"Kidelis dar buvo nevedęs, tai buvo plepys, bet apsigedęs nustojo", sakė šiandien vienas iš apkaltinimui faktų rinkėjų. Ir nustojęs delto, sulyg prirodymo kito, kad raganos jį užburę, kad jis neisplepėtų apie savo augantį sunų. O aš jums pasakysiu, kad tai jūs pasakos, bet netikrųbė.

Kidelis buvo plepys išpradži po apsigedimo, bet paleidus kelis kartus blogų paskalų iš namų ir išgirdus jo žmona, kuri gana protinga ir pavyzdinga moteris, jam užgynė plepėti, išbarė ir kelis, gal mažu kartus, turėjo jį barti lig jį atratino. O jis paklusnas žmogus ir netokis kvailas, kaip kam rodos, turis daug valios, norėdamas save suvaldyti beveik ir visai kalbėti nustojo. O tuom laiku čia prasidėję sodžiujė prieš jį tardymai, užgynimai dar labiau atstumė nuo mūsų ir jis paliko sau vienas. Ir juo mes tolyn nuo jo šalinimės ir savo išmislais baugysimės, tuo jis bus mums baugesnis ir išrodys bausis.

Jis mums nebaisus, bet jis negeras ir jis turi ką nors su tuo paukščiu, ką Rudynėje vakare vis čirškia ir žvimbams lekia — tarė vienas "tyrinėtojų".

— Palaukite aš ir apie tai pasakysiu. Tamsta esi per jauną, kad mūsų sodžiaus gyvenimą pažinti ir viską, kas jame dėjos žinoti.

Paukštis tas ne nuo šiandien yra. Štai paliudys Puišys, kad mudu, budami dar vyrukai menki, tokį paukštį nušovėme ir nuo to laiko, lig šiol jų šiūom laiku nebudavo, bet rudenyje pulkai jų atlekia ir nulekia į pietus. Tai pinvinas, ar ne taip Puišį?

— Aš ir maniau, kad jie atsilikusi, ligotą pingviną kalba, kuris palekioja kiek vakare ir pelkėse sau maisto jieško. Tai geras paukštis, bet ne velniškas.

— Matote, vyrai, kaip jūs neprityrimas gali visą sodžių suklaidinti. Ir teisingai Puišys sakė, kad tai ligotas paukštis, kuris pavasarį nuo savo pulkų turėjo atsilikti mūsų Rudynėje. Tai jums paukščio istorija išaiškinta.

— Bet vienas priminė šuns istoriją, kuris bėgo per mūsų sodžių nuo Kidelio pusės. Mat, kaip bailsys ir šunyje velnią mato. O tai buvo šuc iš dvaro, kurį neseniai parsivežė ir pabėgo, bet pagavo Krosnos kaime.

Tai ir šita pasaka jums išaiškinta ir ji nieko, kaip anoji, bendro su Kideliumi neturi.

Bet Birmantas sako, kad Kideliumi Aitvaras neša javų. Jis turbūt todėl sako, kad sutingęs dirbti Birmantas mažai piauana. Jeigu sakytų Birmantas, kad Kideliumi velnias prisodina pilnas dirvas javų, tai būtų galima patikėti, nes jo javai puikiai laukuose ir jis pripiauana gerus derlius. Sako, neša aitvaras, bet mes nei vienas nesiskundžiam, kad radom iš nešta. Taigi vėla įsivaizdinimas sau baisybės. Bukime teisingi ir Kideliumi atiduokime garbę, kad jis ir jo žmona, geri darbininkai, smarkiai dirba ir gerai išdirbtą žemę sėja ir todėl auga ir turi javų. Jūs prisiziūrėkite į Kidelio gyvenimą. Dar rytą, saulė netekėjus, o jis aparvanojęs savo rėžį darbą dirba ar ant kiemo, ar lauke. Jūs jo nesamdėte, o jis darbo užteko namuose. Jo žmona taipgi dirba ir nėra stebuklu, kad darbas išduoda vaisius. Padirbkime mes ir turėsime geresnį derlių.

Kaltina Kidelį, kad žuvis ežere naktimis gaudė ir vaiką maitino ir buk tokis įsakymas nuo raganų. Šitai sakyti irgi neprotinga. Mes senesnieji gaudydavome visas sodžius žuvis, tik kokia penkdesimtis metų apstojom. Kidelis nusiklausęs, o dar mažo pamokytas, kaip gaudyti, važiavo ir gaudė, nes mėsos neturėjo, o taupus, pirkti nenorėjo, o žuvį mėgo. Juk, atmename, kad jis žuvį mėgo piemeniu budamas.

— Taip, pas mane kaip ganė, tai tik žuvis paduok jam, tai jis kuogeriausias — tarė Birmantas.

Ir reikia tikėtis, kad jis del savęs žuvį gaudėsi. Tai vėla apkaltinimas nieku nuėjo. Tai niekai tie visi apkaltinimai. Ir viršyla, priminus man, kaip seniausias iš mūsų, atmins, kaip buvo senovėje, ir kad jo senatvė dabar neleidžia sekti visų darbų Kidelio, tai kalbomis suvilta, sunkų kaimynui nuosprendį norėjo išnešti.

Tikiuosi, kad jūs, vyrai, išklaušę mano paaiškinimų, jau busite rimtesni svarstymis dalyko. Beto aš manau, kad mes su Kideliumi šitai pasielgkime ir jį ištesinti įsakykime seniunams.

Tegul, viršyla, mūsų vyrija susirenka tuojau, ir ištesintą Kidelį pasišaukia ir apreiškia prieš jį, kad jis buvo neteisei kaltintas, bet jau ištesintai ir sodžiui lygus visiems, kaip buvo pirm to.

Ir Grikas atsisėdo. Vyrija neatsiliepė. Viršyla lėtai pradėjo: — Daug teisybės pasakė Grikas, bet mes turime žinoti, kad piktieji išmintingai elgiasi ir mus apgaudinėja gudriai. Bet kad būtų Kidelis atrastas teisingu, tai, mano vyrai, mano džiaugsmo nebutų ribų, mano noru yra, kad visi mano vyrijos žmonės būtų teisingi. Taigi aš manau, kad tegul Griko patarimai buva išpildyti.

Ir viršyla nusiukęs mostelėjo linkui dievų paveikslų. Visi linktelėjo žemyn ir išėjo iš vyrijos kas sau.

Susirinkimas S. L. Šv. Ka zimiero d-jos bus nedėlioje 26 d. gegužio, 2 valandą vakare, Lietuvių svetainėje.

Visi nariai atsilankykite į paskirtą laiką. Taipgi atsi- veskite po kelis naujus narius.

P. Bolys, rašt.

Lietuvių Svetainėje bus: Geg. 24 d. "Gabijos" repeticijos.

Geg. 25, "Birutės Kanklių" Choro koncertas.

Geg. 26, S. L. Šv. Kazimiero Dr-jos susirinkimas; vakare bus prakalbos LSS. 60 kp.

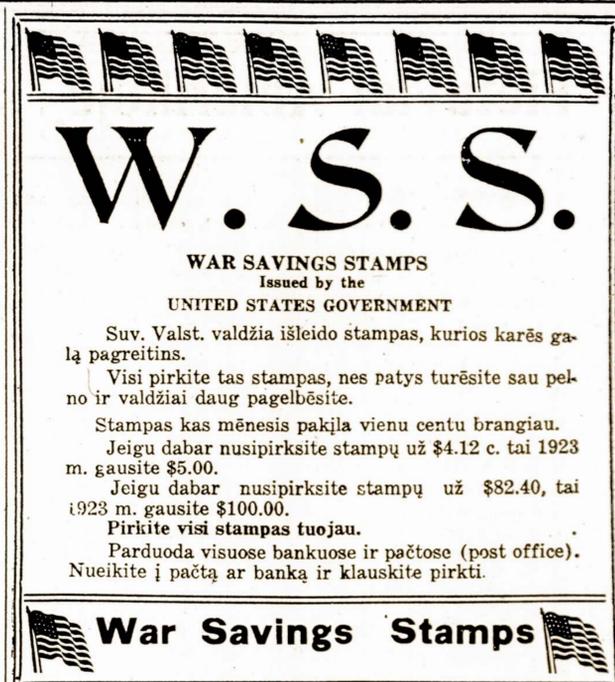
Geg. 27, Anglų susirinkimas ir vakarienė.

Geg. 28, Am. Iiet. T. Sandaros prakalbos.

Geg. 30, Puikus balius Šv. Petro ir Pov. dr-jos.

P. Bolys, svt. užžiūrėt.

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai
Ofiso valandos:
Rytas iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakaras 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

W. S. S.
WAR SAVINGS STAMPS
Issued by the
UNITED STATES GOVERNMENT

Suv. Valst. valdžia išleido stampas, kurios karės gal pagreitins.
Visi pirkite tas stampas, nes patys turėsite sau pelno ir valdžiai daug pagelbėsite.
Stampas kas mėnesis pakyla vienu centu brangiau.
Jeigu dabar nusipirksite stampų už \$4.12 c. tai 1923 m. gausite \$5.00.
Jeigu dabar nusipirksite stampų už \$82.40, tai 1923 m. gausite \$100.00.
Pirkite visi stampas tuojau.
Parduoda visuose bankuose ir pačtose (post office).
Nueikite į pačtą ar banką ir klauskite pirkti.

War Savings Stamps

DR. A. J. KARALIUS
Lietuvys Gydytojas ir
Chirurgas
2121 N. WESTERN AVE., CHICAGO, I.
Valandos: Ryte 9—12.
Po pietų: 2—8.
Tel. ARMITAGE 984

REIKALAUJAM DARBININKŲ.
Kas mažai uždirba, važiuokit į Brockton, Mass. Paprastas darbininkas gausit \$18.00 į savaitę. Atsišaukit į darbininkų ofisą:
Justin Mickevics,
146 Ames st., Brockton, Mass.
Tel 1865 (21)

DR. ST. ANDRZEJEWSKI
Viematinis Lenkiškas
DANTŲ DAKTARAS.
Užtaisau pasigadinusius dantis ir dedu naujus. Laiką gvarantuoju. Ištraukiu dantis be jokio skausmo.
176 Harrison ave., Boston, Mass.

Kodel p. P. Bartkevičia
Liko Turtingas?
Todėl, kad yra geras lietuvis. Su visais apsieina teisingai ir gražiai. Visuomet duoda gerą tavorą ir pigiau parduoda už kitus. Taipogi, girdėjom, kad p. Bartkevičia perka Ruskus Rublius ir moka brangiau už visus kitus agentus. Beje, Jo štore galima gauti auksinių plunksnų 14 k., kurios smarkiai, gražiai rašo, vertos po \$5.00, bet parduoda po \$2.75 su prisusintimu.
Jo štore adresas:
A. BARTKEVIČIA,
877 Cambridge st.,
E. Cambridge, Mass.

Gera mokestis darbininkams ir darbininkėms.
Rbot. Bishop Mfg. Co.,
157 Sixth st.,
So. Boston, Mass.

PIRKITE ŠERUS
'VILTIS PUBLISHING COMPANY'
Shenandoah, Pa.

Laikraštis "Darbininkų Viltis", įsteigtas 1903 metuose, iš privačių rankų pereina į nuosavybę "VILTIS PUBLISHING CO.", kuri yra padavus aplikaciją čarteriui. Minėtoji bendrovė leis laikraštį neprigulmingoje, pažangioje dvasioje. Įsikorporuoja ant \$10,000.00. Įsikorporavimo viršininkai yra: Prezidentas — P. W. Birštonas, buvęs skvajeris ir Susiv. L. A. Pirmininkas; Kasierius — Julius Luščinskas, išdininkas bankos "Miner Banking Trust Company"; Sekretorius — V. J. Šliakys, "Darbininkų Vilties" įsteigėjas ir redaktorius.

Norėdami turėti draugų ir talkininkų po visą Ameriką, šiūmi skebiamė plačiai visuomenei subskripciją minėtosios bendrovės šerų. Šėrai yra po \$25. Kas norėtų pirkti šėrą arba kelis šėrus, tegul pinigų siunčia draugijos išdininkui: Mr. JULIUS LUSCINSKY, Treas., MINERS BANKING TRUST CO., SHENANDOAH, PA. ir drauge tegu duoda žinią Sekretoriui: Mr. V. J. SZLIAKY, 40 S. BOWERS ST., SHENANDOAH, PA. Kas pirma norėtų platesnių žinių laiškų, tegu kreipiasi šiuo adresu:

VILTIS PUBLISHING CO.,
38—40 S. Bowers st.,
Shenandoah, Pa.

KALVARIŠKAS GYDYMO VYNAS.

prašalina galvos skaudėjimą
Šis pastebėtinai vidurių reguliatorius valo vidurius ir drauge pašalina galvos skaudėjimą, valo kraują, suteikia ramų miegą, pulkų apetitą ir jį vartodamas jauiesi sveikats ir tvirtats.
Gudri šeiminkė visuomet laiko po ranka butelį šio puikaus vaisto, žinomo kaip "Kalvariškas gydymo vynas".
Taip sutalpina šimtus doliarų, kurie būtų išmesti beviltiniams gydymams. Kalvariškas gydymo vynas yra malonus skonio ir visiškai neblėdingas vartoti. Jame nėra blėdingų nė nuodingų dalių.
Kaina buteliui \$1.10.
Atminkite, jogei sugrąžiname pinigus, jeigu kas darodys, kad garsus pasaulyje Kalvariškas gydymo vynas nėra toksai, kaip rasome. Galima gauti puikiausiose aptiekose, pas mūsų agentus arba tiesiog pas fabrikantus:
Dpt. 207—M.
D. Wroblewski & Comp.,
196 East 4-th st.,
New York City.

ŠOKIŲ MOKYKLA.

Per 38 m. žinoma, kaip geriausia šokių mokykla. Prof. Sterno šokių mokykla po num. 952 Broadway, kame Myrtle ave. prie elevatorio stoties, Brooklyne, daveža visi karai ir elevatoriai. Mokinama Waltz, Foxtrot, One Step, Two Step, Boston Glide ir visi naujausios mados šokiai balių ir stėdžiaus. Mokinu vyrus ir merginas, lanko ją nuo trijų šimčių iki keturių šimčių. Duodu privatiškas lekcijas ir klasioje. Atidaryta nuo 9 ryto iki 11 vakaro, taip-pat ir Nedėldieniais. Išlygos: \$5.00, \$10.00 ir \$20.00. Išmokinu visus šokius. Mokinu žiemą ir vasarą. Mokinu pagal naujausią madą. Visada mokiškas pas specialistą. Mokestis IŠKALNO.
THE STERN SCHOOL OF DANCING
952 Broadway, Brooklyn, N. Y.
kampas Myrtle Ave.

Pasakorius.

(Tąsa iš "Sand." No. 19).

Griko kalba.

Kuomet jau antroje vyrijoje iškilo baisiausias užsikaščiaivimas, tai Grikas prieš vyriją tokią kalbą, viename protarpyje riksmų, pasakė, kuriąja jis išrišo Kidelio klausimą:

Jis kalbėjo taip:

— Vyrai, senieji ir jaunesnieji, mūsų amžis jau neleidžia karščiuotis lyg vaikams. Gali mūsų bernai nepilnamečiai susirinkime tokį triukšmą kelti, bet mums žilgalviams ir plikagalviams nepritinka tas daryti. Ypač tai nepritinka ir delto, kad mes garvojame apie labai opų klausimą — apie apkaltinimą mūsų kaimyno, mūsų buvusio draugo. Jūs žinote, kad mums ir dievai įsakė ir tėvai paliko raštu, kad svarbiausiam reikale nereik karščiuotis, bet visų mintis išklaustyti ar jos priešingos, ar jos pritariančios.

Aš, vyrai, išstojau priešais ne delto, kad turėčiau su Kideliumi ką bendro, kad bučiau o blogos dvasios apsėstas, bet todėl, kad jūs visi norite jį apkaltinti neradę kaltės, o tik neteisingų kalbų, pačių jūsų išgalvotų ir nieko bendro su Kideliumi neturinčių vedini. Sakoma, bailsys ir šešėlio bijo, o aš sakyčiau, išikalbėjęs sau žmogus ir patsai savo minčių bijo, bijo savo reginių, bijo, tokie broliai visko ir paprastame daikte mato nebutus daiktus, kaip velnius, apsimetelius ir kitus.

Ir su Jumis taip. Jums Kidelis nieko nepadarė ir Jūs tai pripažinote. Bet jo nepaprastai vedamas gyvenimas, jums paduoda progą įtarimams. Jo nepaprastas plepumas jus juokino ir jums smagumo suteikdavo, jus kinsindavotės prieš jį, bet jo nekalumas minčių ir išvaizdos kirviu užsimojusį sulaikydavo, prakeikę jį tik sutikę, vėl jo draugiškumo neatsisakys, pakalbės ir jam didžiausius pykčius dovanos. Todėl jums jis nepaprastu buvo pirma. O dabar kodel?

Jūs kaltinate jį, kad jis nustojo plepėjęs, ir jūs nesuprantat kodel; jus stebina jame atmainos visupirmiausia. Bet jeigu jūs pasižiūrėsite į savo kaimynus, tai vėla turėsite neišvieno jų nusi-stėbėti: vienas buvo girtuoklis — nustojo gert, kaip tik apsi-

Dabar gi šis koncertas jau buvo daug puikesnis ir priimnesnis lietuvių dvasiai. Dabar jau tapo sudainuota lietuvių kompozitorių ir lietuviškų dainų apie 13; kitos iš svetimtaučių. Vadinasi, anas mano patarimas, kad ir su piktumu, bet priimtas ir buvo geras.

Pirmu sudainuotas Amerikos Himnas, o paskiau lietuvių. Po himnų išėjo 12 jaunų mažų mergaičių "muštras" (gimnastikuoti); tas išėjo gana gerai ir padarė didelį įspūdį, nes buvo dailei išlavintos.

Vėliau sekė solistai - dainininkai: M. Šteinys, "Lygo" neblogai sudainavo. Panelė K. Gelgaidžiūtė dainavo neblogai, bet as patariu tik išsimokyti ištarti gražiai, aiškiau lietuviškus žodžius. Dabar neiškiau ištariamas žodžių, daug gadinu įspūdį. Aš pamenu vieną sykį toje pačioje svetainėje dainavo garsus dainininkas iš New Yorko, svetimtautis, nemokantis lietuvių kalbos, Zazulakas, ir jis aiškiai ištarė žodžius, o lietuvių priva lo mokėti dar geriau tarti.

Daugiau dainavo solistų dar mažai suspėjusių išsilavinti, ir jiems partartina daugiau rūpin-tis išsilavinti. Vienok nieko klesiško nebuvo — paprasti margu-mynai. Bet šis vakaras puikesnis buvo už pirmutinį. Publikos buvo apie du šimtus suvirš. Matėsi kad publika buvo patenkinta.

Aš norėčiau patarti Moterų Apšvietos Klubui, kad pasistengtų surengti didelį ir klesiškų dalykų koncertą, sutrauktų gerus dainininkus, net iš kitur.

T.M.D. Reikalai.

TMD. SEIMUI BESIARTI-NANT.

Ir vėl baigia slinkti dveji metai nuo pereinimo mūsų organizacijos seimo; ir vėl kuopų pasiuntiniai suvažiuos peržiūrėti draugijos stovį ir jos plėtojimosi.

Kaip visuose seimuose, taip ir šiame suvažiuojame delegatai turės nemažai darbo idant nuosekliai apsvačius visus draugijos reikalus. 1) Jie — delegatai, rupestingai turės peržiūrėti draugijos dvejų metų plėtojimosi, 2) perkrauti Centro Valdybos dvejų metų darbus, padaryti naujas, — laikui tinkamas, reformas, jei tokios reformos bus delegatų atrastos reikalingoms del spartesnio draugijos plėtojimosi.

Bile organizacijos seimas, jei gu yra gyvas, seimo delegatai pilni energijos, tai visuomet drai jai priduooda stiprumo, gyvumo, ir gerų pasekmių; bet jei seimas yra pusiau apmiręs tuomet ir jo pasekmės draugijai gyvumo su teikia labai mažai. Todėl ateinančio seimo delegatai tegul padarys ateinančią seimą pavyzdin-gu pilnu gyvumo; tegul delegatai padarys naudingus nutarimus ir išrinkt naują energišką Centralinę Valdybą.

Visos TMD. kuopos, kurios tik gali išstęti tegul siųs gabius delegatus, kad seimas būtų skaitlingas savo delegatais; delegatais turėtų būti siunčiami darbu-tys ir sumaningi draugijos nariai.

Šis seimas turės, be daugelio kitų draugijos reikalų apsvairstymo, išrinkti naują Centralinę Valdybą bei jos komitetus ir komisijas, kai tai: Apšvietos komisi-sija iš trijų ypatų ir Literatišką komitetą taipgi iš trijų ypatų. Šios paminėtos komisijos bei komitetai yra labai svarbūs del mūsų organizacijos ir todėl visos kuopos turi duoti patarimus savo delegatams apie tinkamiausias ypatas del išrinkimo i tas komisijas bei komitetus. TMD. pastaraisiais metais išsiplėtojo i apstų skaitlių narių ir ji padarė nemažus kultūros darbus. Ant

toliaus tas viskas turės eiti didesniais ir platesniais žingsniais, todėl yra labai svarbu kad seimas išrinktų gabiausias energiškausias ir rimčiausias savo atstovus i Centrą Valdybą, nes seimas, juk, savo nutarimus pveda naujai, seime išrinktai, valdybai vykdyti ir todėl tas tų nutarimų vykdinimas priklauso nuo rimtumo ir sumanumo Centro Valdybos narių.

Vienas iš didžiausių klausimų šiame seime benebus pakėlimas narių mokesčiai. Šį klausimą delegatai privalo iš visų atžvilgių apsvairstyti pirma negu padarius šioki ar tokį nutarimą.

Šio seimo delegatai tegul ataras naujus plenus del didesnio draugijos plėtojimosi. Šio seimo delegatai privalo rimtai apsvairstyti ir atrasti būdą, kurio bus galima Lietuvių liaudį, pritraukti idant ji prisidėtų prie išleidimo šerno raštų. Leidimas šerno raštų tai milžiniškas kultūros darbas ir todėl TMD. turėtų gauti pagalbą mūsų liaudies prie tų raštų išleidimo. Tai darbas brangus visai liaudžiai ne tik vienoms TMD. nariams. Darbas, kuris atsieis mažiausia \$20,000, idant atsakančiai ji užbaigus, o draugijos išdas pustuštis.

Sentimentų gadynė, turbūt, jau praslinko. Dabar amžius tikro sunkaus konstruktyvio darbo. Todėl prie tokio darbo mes visi turime būti prisirengę, o vienas vienas ateiti pagalbom, o vienas visiems.

Tad mieli TMD. nariai! rengkimės i ateinančią mūsų didžiausios kultūrinės draugijos seimą. Mes senieji draugijos nariai padarykime, šiame seime pavyzdį busiantiems naujiems nariams, ir pažengkime dar vieną didelį žingsnį pirmyn mūsų tautos kulturoje.

Jusų

Dr. A. J. Zimontas.
TMD. Prez.

DEL M. ŠALČIAUS PASKAITŲ

"Nors nupirkus ALTS. "Ateitį" ir permainius jos vardą i "Sandarą", bet pasilikus tam pačiam "rezignavusiam" redaktoriui vėl tilpsta neteisingos žinios.

Štai N18 p. J. S.—kys kaltina TMD. sekretorių P. Norkų už tai, kad Šalčius delto neprirašė važinėdamas, kad Norkus neagta-veš, lig be Norkaus agitacijos negalima žmones prirašinėti. Paskui vėl Šalčių teisina net pabrakdamas, kad Šalčius važinė-jęs tik su paskaitomis. Norėda-mas polemizuoti su "Sandara" paskelbiu šiuos faktus ir para-du "Sandaros" neteisumą:

1) TMD. centrui nėra žinoma, nėra prisiūsta joks vardas naujo nario, kuris būtų prisirašęs laike bent kurios p. M. Šalčiaus paskaitos-prakalbos, kuomet jis važinėjo ir emė po 4 doliarus už kiekvieną paskaitą.

2) Su p. Šalčium buvo padaryta sutartis ir abiejų pusių parašais paliudyta, kad Šalčius važinėjęs su paskaitomis, prakalbo-mis, agituos ir prirašinėš naujus narius i TMD., pardavinėš literaturą, ir gaus po 4 doliarus už kiekvieną paskaitą-prakalbą.

3) Sekretorius nieko negalėjo organe pranešti apie Šalčiaus važinėjimą, nes nežinojo, nei kada jis pradėjo važinėti, nei kur jis važinėjo, nei kokius maršrutus turėjo, nes Šalčius nelaiškė reikal-ingu apie tai pranešti TMD. sekretoriui. TMD. sekretorius laike Šalčiaus važinėjimo nėra gavęs nei vieno laiško iš jo. O apie atsibuvusias prakalbas-paskaitas dasiznodavo tiktai iš paduotų bilų 2-3 savaitėmis vėliau.

Jei "Sandaros" redakcija padarė užmetimus, tai malonės išspausdinti ir šiuos faktus. TMD. sekretorius jaučiasi kaltu tiktai užtai, kad leido p. Šalčiui išmokėti tiek pinigų, kuriuos jis neuž-

dirbo sulyg sutarties.

P. Norkus,
TMD. Sekretorius.

Nuo Red. Kaip jau ten buvo, tegul palieka. Tegul bus teisingas ir Norkus, nes Šalčiaus čia nėra, kuris galėtų pasakyti savo žodį, kaip jau buvo. Vienok šis viskas, ar šiaip kalbant ar taip, visgi P. Norkui, kaipo sekretoriui, gero atestato neišduoda. Mes, kurie žinom tą darbą ir sekretoriaus pareigas iš p. Norkaus sekretoriavimo nesidžiaugiame.

Bet svarbiausia tai dar tas, kad prie tokių sekretorių TMD., negalima dirbti, nes padirbus kiek laiko, o jeigu dar darbas tuom tarpu nenusisektų, kad ir ne iš darbančiojo kaltės, tai tuojau tave patsai organizacijos sekretorius, kuris kitam darbą pvedaš prasnaužia ramiai laiką, iškoneveiks per organą. Sekretorius nei tiek nesupranta, kad kul-tūrinis darbas, paskaitos ir k. ne ša, be medžiaginės naudos (kurios gali dažniausia nebūti), dar dvasinę, kurią p. Norkus, nei nariais apvertins, nei svarais, nei pinigų.

Šalčius važinėjo su paskaita, bet ne prakalbas sakydams ir - agituodamas. Ir p. Norkui reikėjo atskirti paskaitą nuo agitaci-jinės prakalbos. Beto reikėjo atminti p. Norkui, kad tuom laiku jau visur perdēm kuopose buvo pakilęs nepasitenkinimas už tat, kad knygų neišleidžiama. Ir agi-taciją varant, o buvo sunku dirbti. Bet kuomet gerb. Šalčius važiavo su agitacija ir prakalba jis sutvėrė kuopas ir narių pri-rašė. Tą ir patsai P. Norkus liudija, tik jis nesupranta, kokių tai stebuklu tas viskas atsitiko. Dabar turbūt bus aišku.

Ginčus užbaigiame. Labai reikia gailėtis, kad pas mus kairiuose ofisuose dirba žmonės kurie savo darbo nepažįsta ir ne atlieka ir labai neatsargiai, kad ir su išvažiuovusiais veikėjais, el-giasi.

Patėmijimai.

SULYG JAIS, IR DAR JIEMS NEGERAI.

"V. L." No. 20 tulas A. M. Anskaitis rašo, kad jam kas tai navatno "Sandaros" numeryje 18 atsitikę, nes, girdi, tenai rašoma, kad "užrėžimas mūsų sienų organizacijoje nenestų nau-dos", toliau "reikia tikėtis, kad mūsų rubežiai bus zigzaguoti", "bet pastangomis mano bus trečiąją srovę kuoiškiausiai išskirti nuo kitų srovių" ir ant galo, "perversmių laikais" teisinama. Tai esą nuostabu, kad tas redaktorių organo, taip išsimi-slino. O "Vien. Liet." ir A. M. Anskaitis, juk rašo, kad "Vien. Liet." laikosi "rimtai demokratiškas" padėdės, remiančios ant evoliucijos", tai ir anasai strai-psnis, kaip tik sulyg "V. L." pro-gramo parašyta. Ir ot, tik tuos žodžius panaudojant, kuriuos už citavo p. A. M. Anks. Štai kaip evoliucijos keliu visas veikimas išrodys:

Dabar negalima, užbriežti srovės rubežių, kuomet jų neturi kitos srovės (šis tarpas p. M. Anskaičio išleistas), Ir butų kenksminga, bet toliau pasirodys zigzaguo-tas-karbuotas rubežius ir jo išlygi-nimas prigulės kaip nuo mūs srovės, taip ir nuo kitų ir stengsiuo si "Sandarą" išskirti kuoiškiau sia iš tarpo kitų srovių. Dabar nenustovėjimas srovių galima iš aiškinti tik einančiomis pervers-nėmis pasaulyje, bet srovėms apsisprendus ir ramiu laiku ne-aiškumai nepakenciami.

Tai yra tokia mintis strai-psnyje iš kurio tarpų p. A. M. Ansk. padarė citatas, ir rōdos labai nuosekli evoliucija ir de-mokratinis principas gludi gil-

moje ir kogi reikėtų norėt p. A. M. Ansk. ir "V. L." iš "Sandaros", kuri parašė sulyg jos programo.

Kartu atkreipiame visų domą, kad sau užsirašytų visi iš kur kilo pirmieji ant "Sandaros" užpuolimai ("Dirva" kiek ankščiau už "V. L." tai padarė), kad paskui, Vienybei pradėjus skustis, kad mes juos užpuola-me, vėla mus nekaltytumėte, kaip jau buvo dar prie "Ateit-ies".

NEŽINĖLIAMS PRANEŠAME.

Kai kurie upotiškėjie tautinin kai (tie, kurie viską mano pas-tatyti ant tautos meilės, niekur darbo nepridėti ir laukti kuodaugiausia naudos ir gerovės, besikalbant ir iš konsperaty vių kontraktų su klerikalais) pradėjo primetinėti ALT. Sanda ros C. Valdybai, kad ji jų ne-siklausius ir su jais nevedus por-ą ar tris žiemas tarybas, išpil-dė referendumo nutarimą, t. y. sandariečių norus, nupirkti Sandarai organą. Pirkimo komi-sijos didžiama pritarė pirmumui "Ateities" ir ALT. Sandaros gerb. Prezidentas atliko, po to, visus jam prigulinius padaryti paskyrimus, nors, tiesa, laikin-us. Ir štai dabar dalis tautininkų, lošia nežinėlių rolę (o jie, ištikro, viską žino) pradėjo skel-bti, kad čia kokia tai saulybė atsitiko. Socijalistų "bolševikų" organas tuojau ir priemetė mums "demokratiškumą" ir štai kaip rašo:

"Mūsų bročiai tautininkai mė-gsta kalbėti apie demokratiškumą, apie tai, kad reikia pildyti didžiūmos valių ir tt. Bet ar jie patys taip eigiasi? Ne, ne. Neseniai buvome pranešę, kad Sandara nupirko "Ateitį" su vi-su jos turtu. Dabar paaiškėjo, kad sandariečiai apie tai nieko nežino, ją nupirko tik keli arba keliolika politikierių. Daugelis sandariečių tam priešingi ir ne-žinia ar jie užtvirtins savo vieš-pačių tokį pasielgimą. Rodosi, Sandaros viršininkai, žengdami prie tokio žingsnio, turėjo pir-miau savo organizacijos narių pasiklausti. O gal pas juos toks pasielgimas vadinasi "demokratiškumu"?"

Matote, kaip saviškiai, sandariečiai, darydami neteisingus skelbimus, klaidina kitus ir leidžia mus pačius neteisingoje švie soje perstatinėti.

Vienok mes "Laisvę" ir kitus užtikriname, kad pas mus dar nėra padaryta jokio prasiz-derimo prieš demokratiją ir de-mokratines taisykles ir savo partijos įstatus. Ir kartu narius, kurie paklausytų tų paskalų, už-tikriname, kad jie yra leidžiami blogos valios žmonių, kuriems nerupi mūsų partijos, nei Lietu-vos gerovės, bet jų išaugusios ambicijos.

Kad didelė dalis sandariečių neklauso tų paskalų, tai liudija aukų plaukimas. Taigi "Laisvės" išvedimas, kad gali dar but ne-užtvirtintas "Ateities" pirkimas (o ji to norėtų), yra jau pervėlus.

ADMINISTRACIJA NAUJOS VALDYBOS LIETUVIŲ UKESŲ DRAUGIJOS SO. BOSTONE.

- M. Venis — pirmininkas
28a Story st., So. Boston.
- S. Grubliauskas — vice pirm. So. Boston, Mass.
- M. Versiackas — prot. raštininkas,
105 Silver st., So. Boston.
- A. Latvinskas — fin. raštininkas,
252 Bowen st., So. Boston.
- A. Komičius — išdininkas, 288 E st., So. Boston.
- V. Jurgelaitis. — maršalka, 229 Gold st., So. Boston.

Sekantis susirinkimas bus gegu-žio 19 d., 1918 m., 2 val. po pietų, Lie-uvių Svetainėje. Užkvičiame visus pabruti, nes nauja valdyba kitaip ap-ubėžiavo kad reikia visiems lankyti susirinkimus.

M. Versiackas, sekr.

Skaitykite "Sandarą".

"SANTARA"

Savaitinis kultūros, visuomenės ir literatūros laikraštis.

Kaina: Rusijoje metams 12 rub., pusei metų 6 rub., 3 mėn. 3 rub., 1 mėn. 1rub. Amerikoje du sykiu brangiau.

Pajieškojimui artimų ir pažys-tamų skelbimuose nedaugiau 4 eilučių 3 rub. Amerikos skelbi-mai pajieškojimui 5 rub.

Redakcijos ir Administracijos adresas: MOSKVA, PAKROVKA 10 — 4.

RUSKAS DAKTARAS

Dr. N. A. Glebow,
Specialistas Venerišku ligu. Igięš mokslią Berlino, Vienos ir kituose Europos universitetuose.
884 Main St., Cambridge, Mass.
Ofiso val. nuo 1 iki 2 ir nuo 6 iki 8 po piet. Nedėliomis nuo 12 iki 1 d.
Kitas ofisas
428 Centre St., Jamaica Plain, Mass.
Telephones: Jamaica 1331 W
ir Cambridge 1235 J.

Labai Puikus RESTORANAS!

Geriausia vieta del vy-rų pietus ir vakarienę suvalgyti. Lietuviški valgiai gaminami.

J. Mathus.

344 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Išgaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H. S. Stone O. D.

Akių Specialistas.

399a Broadway,

Tarpe E ir F gatvių, South Boston.

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 6 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass.
Telephone South Boston 502

Teisingiausia ir geriausia lietuviška

APTIEKA

Sutaisau receptus su didžiausia aty-da, nežiurint, ar tie receptai Lietu-vos ar Amerikos daktarų. Tai vien-atinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoje. Gyduolių galti gaut kokios tik pasaulj yra vartojamos. Galit reikalaut per lai-škus, o aš prisijūsiu per expressą.

K. ŠIDLAKUSAS

Aptikveris ir Savitiekas

226 Broadway, Kampas C Street, SOUTH BOSTON, MASS.
Telephone South Boston 21014 ir 21013

Bell Phone Dickinson 3995 M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.

Ofiso Valandas:
Nuo 9 rito iki 5 po pietu
Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M.
Nedėliomis iki 4 po pietu.

"DIRVA"

Didžiausias ir naudingiausias laikraštis.
Neužsiima barnėmis ne polemikomis.
Talpina daug žinių.
Talpina daug moksliskų ir pamokymancijų straipsnių.
"DIRVA" verta skaityt kiekvienam lietuviui ir lietuvei.
Tik \$2.00 metams.
Kanadoj ir Mexikoj \$2.50.
Kitose šalyse \$3.00.
Ant pažirtuos vienas No. Dyka.
„DIRVA“
2004 ST. CLAIR AVE. CLEVELAND, OHIO

Dr. George P. Ross

DENTISTAS.

Traukia dantis be skausmo. Lengvais išmokėjimais.

455 Broadway, So. Boston, Mass.

Vasara Ateina.

Bus šilta. Dabar geriausias laikas užsisakyti Siutus kuriuos mes pasiuvam puikiai sulig vėliausios "block" sistemos kirpimo. Šitai pasiuti drabužiai geriausiai tinka kožnam žmogui. Žemos kainos—darbas gvarantuotas. Taipgi visokių drabužių išvalome, išprosinam ir sutaisom.

So. Boston Custom Tailors,
K. Plioplis, A. Samokaitis sav.
278 Broadway, South Boston, Mass.

PUIKIAUSIA SO BOSTONE

BARZDASKUTYKLA IR KIRPYKLA

JUOZO KAZIUKONIO.

Užlaikau geriausius barberius, pridabuju švarą, skutame ir ker-pame visokiomis madomis — kaip kas nori.

Turiu švairią pirmos klesos pir-tį ir galima išsimaudyti.
224 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Kiekvienam patarčiau

perskaiityti šitą apskelbimą kuria yra iš geriausių kostumeriš-ku kriaučiu Lawrence. Darau drabužius iš gerų materijų ir pritaikau pagal žmogaus išau-gimo. Darba gvarantuuju. Darau drabužius ant užsakymo, vyrams ir moterims, priema-moms kainoms. Taipgi mokinu kriaučius dirbti. Kurie norite išmokti tikro petrinu iškirpi-mo galite atsiskaityti per lai-šką arba ypatingai. Platesnių žinių gautie kreipkitės šiuo adresu:

Petras Valiulis,
42 1/2 Haverhill st.,
Lawrence, Mass.

PAILSAI

GEROVĖS BEJESKODAMS

Neužsimink! Gerovė gyvena ant aušto kalno. Ten ja rasi, jeigu geru keliu prie jos eisi.
Laiškraštis "Lietuva" gerai pamokinams ir teisingomis žiniomis nuvies ir palengvins tau ta kelią prie tavo gerovės. Tik pamėgink ji skaityti.
Kaina metams \$2.00; pusei metų \$1.00.
Vieną numerį gausite pasiūdėjimui UŽ DYKA, jeigu tuojaus atsiskaitysi.
"LIETUVA"
814 W. 33rd St. Chicago, Ill.

NAUJOS VASARINES SKRYBELES

\$1.50, 2.00, 2.50 ir 3.00

Talbot's Broadway Store

Atdaras Vakaris

395-397 BROADWAY, SOUTH BOSTON, MASS.

Duodame Legal Stamps.

Vietos žinios.

Gegužio 19 d. buvo TMD. ir ALT. Sandaros N. Anglijos Apskričių suvažiavimai. Tęsėsi visą dieną, o vakare buvo prakalbos, parengtos N. Angl. Apskričio.

PRAKALBOS.

ALT. Sandaros prakalbos prasidėjo 8 v. vak. Kalbėjo J. Strimaitis ir K. Norkus iš Lawrence, Mass.

J. Strimaitis aiškino A. L. T. Sandaros principus ir ko jie mokina darbo žmogų. K. Norkus pasakojo apie klerikalų darbus. Antroje prakalboje J. Strimaitis nušvietė skirtumus ALT. Sandaros nuo kitų dviejų srovių.

Prakalbose buvo nepersidžiausia žmonių, nes diena šilta, tai žmonės išvažinėję po parkus ir gojus. Prisirašė naujų narių prie A. L. T. Sandaros 7-tos kp.

Prie darbo, sandariečiai, nes jūsų ateitis laukia ir Lietuva laukia jūsų darbų.

J. K.

ALT. SANDAROS PRAKALBOS.

Gegužio 28 d. ALTS. 7-ta kuopa rengia prakalbas lietuvių svetainėje. Visi sandariečiai platinkite žinias apie prakalbas ir raginkite kuo daugiau prisibūti, nes bus labai svarbios prakalbos. Be vietinių kalbėtojų, dar bus iš kitur. Prasidės 7:30 v. vak.

KONSERVATORIJA JAU NAUJOJE VIETOJE.

Liet. Muzikos Konservatorija jau perkelta nuosavai naman, po No. 769 Broadway. Konservatorija užima du didelius kambarius (laukiamasai ir mokinimo). Nekalbant kad apilinkė, kurioje randasi Konservatorija, yra puiki, bet ir vidus yra tinkamas tam tikslui: kambariai gražūs, dideli ir tinkami dainavimui — skambūs.

Mokinys.

GRIGAIČIO PRAKALBA.

Geg. 14 d., vakare, Liet. Svet., So. Bstone, LSS. 60 kp. buvo surengusi P. Grigaičiui, "N-nų" Redaktoriui, prakalbas. Klausytojų

prisirinko nemažai. Kalbėtojas aiškino susirinkusiems apie Karolio Markso mokymą ir jo veikimą ir gana nuosekliai ir visiems suprantamai, trumpje sutraukioje išaiškino K. Markso nuveiktus nuopelnus Materialistiniame Istorijos supratime ir Politiškoje Ekonomijoje. Užsibriežta tema išlaikė kaip priguli rimtam kalbėtojui. Klausant tokios prakalbos galima būtų daug ko išsimokinti, nes kalbėtojas suprantantis gerai savo dalyką, moka trumpai ir populiariškai jį išaiškinti žmonėms. Žinoma, tas galima dažinoti skaitant knygas, bet skaitydamas knygas iki tą sužinosi, reikės daugiau laiko pašvesti. Pagaliau, mūsų kalboje ir knygų yra didelė stoka.

Pastebėsiu čia vieną dalyką apie mūsų taip vadinamus "bolševikus". Tai dar žmonės! Tuli iš jų neatėjo nė į svetainę tą vakarą. O kiti laike prakalbos šaipėsi, šnabzdėjosi tarpe savęs; tretį žiovavo visą laiką. Po prakalbai, net girdėjau išsireiškiant, kad baisiai "nuobodė" prakalba. Vyrai, tverkitės už mokslo! Bukite jūs ir "bolševikais", tik žinokite delko jūs jais esate, lavinkitės, broliai! Pripratę esate "garsių" kalbėtojų klausytis, tai moksliska prakalba jums yra nuobodė.

Reporteris.

TMD. 81 KUOPOS SUSIRINKIMAS.

Gegužio 15 d. buvo TMD. susirinkimas į kurį pribuvo nemažas burys narių, ir padarė keletą nutarimų, kuriuos padavė apskričiai apsvarstyti ir pasiūsti seimam: Nutarta, kad būtų įvesta rinkimas referendumu C. Valdybos;

Kad, jeigu pakeltų mokesčių ligi dolerio (kuopa yra priešinga mokesčio kėlimo), tai kad seimas išleis du kartus per metus arba vieną kartą almanachą (rinkinį paskaitų, organizacijos veikimo aprašymas ir t. p.) ir nariam būtų duodamas dykai. Jis atstotų net knygą;

Kad Apskričiai seimas nustatytų teises ir kad juos legalizuotų, o nebutų abejo-

jime ar jie reikalingi ar ne (dabar toki abejojimai yra konstitucijoje);

Kad delegatų į seimą važiotojų J. Strimaitis;

Kad kuopų ir apskričių knygiai galėtų gauti knygų komisan;

Kad paskirtų seimas po \$100. knygų garsinimui kiekvienam metui;

Kad TMD. įsisteigtų ofisą.

Kartu nutarta, kad ir kuopa pasiūstų sekretoriui įnešimus, nes gal nuo apskričio nepriimti, kaip buvo su Sandaros Valdyba, nes esą dabar Centre panašus žmonių.

A. Mockevičius.

Per Miko Corano agenturą, 366 Broadway, pirkto Louis Černauskas puikų, trijų šeimynų, namą, ant Grimes st.

O. L.

Juozo Kowaliausko Bankas-Bendras Liet. Bankas

Birželio Mėnesyje Atsidaro Centralę Liet. Banką Boston'e Po No. 32-34 Cross St.

LIETUVIŲ TROŠKIMAS TURĖTI SAVO ĮSTAIGĄ JAU PASIRODĖ.

Ant pranešimo apie bankos inkorporavimą atsiliepė visos lietuvių kolonijos reikalaujamos platesnių informacijų ir prasidėjo pardavinėjimas šėrų.

Bėgyje mėnesio parduota 130 šėrų ant sumos \$6500.

LIETUVIŲ BANKAS priima pinigus on check account ir už padėtus moka 4 nuošimčius.

LIETUVIŲ BANKAS perka ir parduoda kitų valstybių pinigus.

LIETUVIŲ BANKAS skolina pinigus ant lengvų išlygų.

LIETUVIŲ BANKAS persiūčia pinigus į visas pasaulio valstybes, taipgi ir į LIETUVĄ.

LIETUVIŲ BANKAS perka ir parduoda Sov. Valstijų Liberty Bonds.

LIETUVIŲ BANKAS savame seife klientų dokumentus laiko uždyka.

LIETUVIŲ BANKAS išbiluoja prasikaltusiuos. Notaras ir Taikos Teisėjas klientams patarimus suteikia uždyka.

Visis dalykus privalote atlikti Savoje Įstaigoje. Liberty Bondų pas save nelaikykite — jų vieta seife.

LIETUVOS LIKIMAS PRIKLAUSO NUO PAČIŲ LIETUVIŲ!

Jeigu nori, kad Tėvynė būtų Laisva ir savistovi, tai prisidėk prie LIETUVIŲ BANKO—pirk šėrą dabar Visas informacijas suteiks Liet. Banko prezidentas

Bankierius J. Kowaliauskas

111 SALEM ST.,

BOSTON, MASS.

Lietuviu Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir geriausių patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarimesime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT,

100 SALEM ST.,

BOSTON, MASS.

TEATRAS IR KONCERTAS

Rengia Birutės Kanklių Choras

Subatoj, 25 Gegužio-May, 1918

Lietuvių Salej,

Kampas E. ir Silver st., South Boston, Mass.

Prasidės 8 val. vak. Perstatys vieno veiksm. veikalą

"Caras Sibire"

Juokingiausias ir įdomiausias veikalas. Tokių veikalų lietuviai nematė. Po vaidinimo bus PUIKIAUSIAS KONCERTAS susidedantis iš muzikos ir dainų.

Dainuos Birutės Kanklių Choras vadovaujant A. B. Simanavičiui. P-lė Sinkevičiūtė skambis ant piano. P-lė Morkiūtė griežs smuika. P-lės Žvingiliūtės, sudainuos keletą gražių dainėlių. Garsūs muzikantai iš Rusijos grajys Bolševikų Himną.

Pabaigoje Kichen Orchestra, susidedanti iš jaunų mergaičių, vadovaujant p-lei N. Sinkevičiūtei, griežs ant įvairių instrumentų.

Visus užkviečia dalyvaut

KOMITETAS

16-tą Metinis Sukaktuvių

BALIUS

Rengia Šv. Petro ir Povylo Dr-tė

30 d. Gegužio-May, 1918 m.

Lietuviu Salej,

E ir Silver g-vių kamp.

So. Boston, Mass.

Prasidės 2-ą v. po piet.

Visi tėvynainiai ir tėvynainės, ateikite minėtą dieną ant baliaus, kur rasite puikių gerimų su skaniais užkandžiais. Šv. Petro ir Povylo d-ja yra daug lietuviams pasidaravusi ir tautos labai daug aukavus, todėl ateikite ir į jos balių.

Jaunimas neužmirškite, kad bus puikus šokiai ir gros geriausia muzika iš Bostono.

Užprašo

KOMITETAS.

LIETUVOS ATSTATYMI REIKALINGA MILIONO DOL.

Ir tą milijoną dolarių organizuoja ir spiečia kruvon Lietuvos Atstatymo Bendrovė, prie kurios kiekvienas lietuvis privalo prisidėti. Prie Lietuvos Atstatymo Bendrovės butinai turi prisidėti visi Amerikos Lietuvių veikėjai, visos draugystės ir kuopos, visi biznieriiai, visi darbininkai, visi amatninkai, visi profesionalai, žodžiu visi, kas nori išmintingai ir naudingai įvesinti savo pinigus ir turėti iš jų pelno.

1917 m. B-vė MOKĖJO 4 NUOŠIMČIUS DIVIDENDO SAVO NARIAMS — tas parodo, kad įdėti į Lietuvos Atstatymo Bendrovę pinigai jau dabar neša pelną, — todėl patartina investuoti pinigai verčiau į Lietuvos Atstatymo Bendrovę, negu laikyti juos kokiuose nepastoviuose bankuose arba kišeniuose kur jie neauga ir naudos neatneša.

IDEETI Į A. L. A. B-VES ŠERUS PININGAI netiktai neša pelną investoriui, bet atliks svarbius Lietuvos Atstatymo darbus.

TAIGI, KAS NORI LEISTI SAVO PININGUS ISMINTINGON APYVARTON, ATNEŠTI NAUDĄ SAU IR LIETUVAI — lai pasiskubina stoti į Lietuvos Atstatytojų eiles. A. L. A. B-VES ŠERO KAINA — \$10, PIRKTIES GALIMA NEMAŽIAU KAIP 5 ŠERUS. Likšiol jau yra 400 šėrininkų.

LITHUANIAN DEVELOPMENT CORPORATION,

320 Fifth Avenue,

New York, N. Y.